

Hronika Republike Srpske Krajine 1989 - 1991

1989

28. februar

Knin. Miting podrške Srbima na Kosovu i u Metohiji. Prvi put (posle više decenija) javno izgovoreno ime Srpske Krajine.

1. april

Osijek. Oko 21 čas snažna eksplozija bombe, postavljene ispod prozora na dopisništvu beogradske Politike, razrušila deo zida polupala stakla i oštetila nameštaj.

Jun

Zagreb. Iz ustava SR Hrvatske izbačena odredba o srpskom jeziku kao jeziku Srba u Hrvatskoj.

8. jul

Kistanje. Osnovano Srpsko kulturno društvo "Zora". Za predsednika izabran Jovan opačić. Hrvatske vlasti zabranile rad društva.

8. i 9. jul

Dalmatinsko Kosovo. Proslava 600 godina Kosovske bitke.

9. jul

Dalmatinsko Kosovo. Prekinut kulturno-umetnički program kod crkve Lazarice, uhapšeno 20 Srba iz opštine Knin, koji su osuđeni i odležali kaznu u šibenskom zatvoru.

10. jul

Uhapšen i na 40 dana zatvora osuđen Jovan Opačić

Jul

Beograd. Protesno pismo Odbora za odbranu slobode misli iz Beograda Predsedništvu SFRJ i Predsedništvu SR Hrvatske. Odmah pustiti na slobodu Jovana Opačića, koji je osuđen zato što je tražio kulturnu autonomiju Srba u Hrvatskoj. Beograd. Izjava Udruženja književnika Srbije (UKS) i odgovor Društva hrvatskih književnika.

Avgust

Beograd. Prvo protestno veče Udruženja književnika Srbije povodom suđenja Jovanu Opačiću i "progonu Srba u Hrvatskoj"

Septembar

Beograd. Drugo protestno veče Udruženja književnika Srbije "o položaju i progonu Srba u Hrvatskoj" i gostovanje SKD "Zora" u Beogradu. Beograd. Tribina u Francuskoj br.7 o

položaju Srba u Hrvatskoj. Čuli su se i predlozi o osnivanju srpske autonomne pokrajine u Hrvatskoj. Zagreb. Predsedništvo RK SSRN Hrvatske traži da se "službena Srbija" ogradi od Dobrice Ćosića, Antonija Isakovića, Vuka Draškovića i Francuske 7 (UKS). Šibenik. Počelo suđenje Jovanu Opačiću. Beograd. Protest Udruženja književnika Srbije i srpskog PEN centra povodom sudske presude Jovanu Opačiću

Oktober

Pakrac. Vladika slavonski Lukijan kažnjen novčano zbog organizovanja proslave 600-godišnjice Kosovske bitke. Beograd. Poslanik Miloš Laban predložio da Skupština Srbije pokrene u Saveznoj skupštini pitanje pravnog nasleđa tzv. Nezavisne Države Hrvatske i da se pokrene "Nirnberški proces" protiv NDH.

25.novembar

Plavno. Osnovano Srpsko kulturno društvo "Zora".

1990

23.januar

Islam Grčki. Odlučeno je da se nastavi obnavljanje kule Janković Stojana. Obnova će, računa se, trajati još tri godine. Već je obnovljena, u okviru tog kompleksa, crkva svetog Đorđa koju je posle kritskog (kandijskog) rata (1645-1669) izgradio Janković Stojan (?-1689). U crkvi se nalazi i grob velikog srpskog književnika Vladana Desnice (1905-1967), inače potomka Janković Stojana. Objekt treba da bude trajno saniran, tako da se stvore uslovi za prihvatanje zavičajne zbirke iz Benkovca s etnografskim predmetima, oružjem i dokumentima vezanim za uskočka vremena i za porodicu Janković. Posebno će se urediti zbirka o životu i radu Vladana Desnice.

4.januar

Knin. U vezi s grubim fizičkim napadom na književnika iz Splita Zdravka Krstanovića, Srpsko kulturno društvo "Zora" iz Knina (čiji je Krstanović i član Glavnog odbora) u saopštenju koje je potpisao Jovan Opačić, predsednik Društva, najoštrije protestuje "protiv ovog zločinačkog akta"... "Na žalost", kaže se u saopštenju, "prinudeni smo konstatovati da fizički napad na Zdravka Krstanovića nije tek puki izolovani akt jednog huliganskog i psihološki morbidnog osjećanja svijeta, već smatramo da je ovaj napad samo "logičan" rezultat jedne iracionalne društvene klime, koja se u Dalmaciji, pa i u čitavoj hrvatskoj, na jednom širokom frontu raspaljuje do isključivosti i, čak, do animoziteta prema svemu onome što je srpsko..."Dalje se navode i drugi primeri progona srpskih čelnika (psihološki rat u Šibeniku protiv dr Jovana Raškovića, 10-dnevna prekršajna kazna zatvora Marku Dobrijeviću, jednom od potpredsednika "Zore", i svešteniku iz Vrlike Bošku Gagiću, zbog učestvovanja na vidovdanskoj proslavi na Dalmatinskom Kosovu) i zaključuje: "Nakon ovih

dogadaja jasno je, na žalost, da se oni ne mogu tumačiti nikakvom slučajnošću, niti im se više može pridavati bilo kakav marginalni politički značaj, već isti...predstavljaju samo....dobro koordinirane oblike jedne široko zasnovane i perfidno vođene antisrpske politike. Krajnji politički cilj svih ovih napada na srpske intelektualce, okupljene oko Srpskog kulturnog društva "Zora" sastoji se u tome da se moralno i politički diskredituju i oni i njihovo društvo, kao i Srpska pravoslavna crkva, koja predstavlja duhovni stožer srpskog naroda".

5.januar

Beograd. "Povodom fizičkog nasrtaja na pesnika Zdravka Krstanovića- člana našeg Udruženja, povremenog dopisnika Politike i NIN-a, člana glavnog odbora SDK "Zora"-koji se dogodio uoči Nove 1990. godine u jednoj od splitskih kafana, Uprava Udruženja književnika Srbije izražava zapanjenost zbog ove bezočne demonstracije prostaštva i političkog asilja. U nizu sve učestalijih napada na Srbe u Hrvatskoj, od đaka do akademika, ne podseća li i novogodišnje stradalništvo pesnika Krstanovića na neke poznatije kafane i mnogo dužu noć u kojoj su ljudi linčovani zbog svog mišljenja, imena i "zločina" rođenja; na onu noć iz koje, izgleda, još uvek nismo izašli"- kaže se u protestu uprave UKS.

Zagreb. Pod predsedništvom dr Stanka Koraća održan je drugi sastanak inicijativnog odbora za ponovno osnivanje Srpskog kulturnog društva "Prosvjeta", koje je po "principu simetrije" (zajedno s Maticom hrvatskom), ukinuto sedamdesetih godina u vreme tzv. hrvatskog maspoka. Ispostavilo se, međutim, prilikom obnove rada MH da ova ustanova formalno nikad nije ni bila ukinuta, kao što se to desilo sa "Prosvjetom" zbog čega je za njeno ponovno rođenje bilo potrebno i više vremena nego za osnivanje Matice. Reč je o pripremi neophodnih dokumenata za registraciju (statut, program rada...). Problem se pojavio već kod razmatranja predloga statuta, koji između ostalog reguliše pitanja sedišta Društva. Direktor Izdavačkog preduzeća "Prosvjeta" Miroslav Mihajlović usprotivio se da sedište obnovljenog društva bude u Berislavićevoj ulici broj 10 (u Zagrebu), tj. u zgradi koja je pre ukidanja pripadala tom Društvu, a sada je u njoj smeštena istoimena izdavačka kuća (koja je uzgred u međuvremenu u potpunosti zanemarila izdavanje dela srpskih pisaca i promenila izdavački profil: u njenoj izdavačkoj delatnosti dominirala su dela poput Kazanovinih memoara i Figurae veneris). Mihajlović naime smatra da će se izdavačko preduzeće naći u nezgodnoj situaciji i biti izloženo mogućim ekscesima kada se na zgradi pojavi tabla s ćirilčnim nazivom obnovljenog Društva. On je takođe upozorio da sa terena, preko svojih trgovačkih putnika, već osećaju nervozu prema izdavaču "Prosvjeti", pa stižu i upozorenja da će se prekinuti poslovni kontakti s tom izdavačkom kućom ako se bude povezano sa Srpskim kulturnim društvom "Prosvjeta". "Vi znate da bilo što srpsko i na ćirilici sada ovdje nije dobro došlo"- rekao je on iznoseći uverenja da će biti fizičkih napada na sedište Društva....

7.januar

Šibenik. Trojica 17-godišnjih maloletnika noću su provalila u pravoslavnu crkvu Presvete Bogorodice u ulici Božidara Petranovića, s tornja skinuli pravoslavnu crkvenu zastavu i zapalili je na tvrđavi Svete Ane.

13.januar

Topusko. Održan sastanak inicijativnog odbora za osnivanje Srpskog kulturnog društva "Savo Mrkalj", Inicijativni odbor čini grupa intelektualaca s područja Korduna i Banje različitih profesija: pravnici, istoričari umetnosti, profesori, advokati, književnici, ekonomisti, novinari,...Oni čine jezgro iz koga treba da se razvije društvo koje treba da popuni decenijama proširivanu prazninu u kontinuitetu razvoja kulture i nacionalnog identiteta srpskog naroda na ovim prostorima.

30.januar

Donji Lipac. U hotelu "Kamensko" održan je politički skup na kojem se raspravljalo o mogućim oblicima i načinu političkog organizovanja Srba u Hrvatskoj. Uvodno izlaganje je podneo profesor dr Jovan Rašković, psihijatar iz Šibenika, a posle rasprave je zaključeno da se, umesto okupljanja u političku partiju s mžnaglašenim nacionalnim predznakom, pristupi nekoj od postojećih stranaka koje imaju opštejugoslovensko političko opredeljenje. Na kraju odlučeno je da se posle osnivačke skupštine Demokratske stranke u Beogradu održi takozvana pristupna skupština u Kninu, s tim što kninski odbor DS ne bi bio u hijerarhijski podređenom odnosu. Profesor Rašković, koji je izabran za koordinatore budućih političkih aktivnosti, izjavio je za Politiku da je za srpski narod u Hrvatskoj jugoslovenstvo i Jugoslavija kao federacija osnovna politička orijentacija.

3.februar

Beograd. Akademik Jovan Rašković prisustvovao osnivačkoj skupštini Demokratske stranke.

4.februar

Glina. Privodi se kraju izgradnja spomen-obeležja poklanima u glinskoj crkvi između 29. jula i 3. avgusta 194: šest dana i šest noći, uoči pravoslavnog Svetog Ilije, ustaše su u crkvi u Glini klale Srbe na oltaru. U kamen spomenika biće uklesana 1.564 imena žena, dece i muškaraca. Jedini preživeli s ovog masakra Ljuban Jednak izjavio je komisiji za utvrđivanje ratnih zločina da je danima ispod vrata drv tekla preko kamenih stepenica u portu crkve, I njegove reči biće u mermer spomenika, ali i svedočenje jednog od egzekutora Hilmije Berberovića. Asim Berberović, sin Hilmije je podneo 17.januara 1990. godine krivičnu prijavu jednom tužiocu u Petrinji protiv predsednika SUBNOR-a Gline, protiv predsednika odbora za izgradnju spomen-obeležja poklanima u glinskoj crkvi, kao i protiv Teodora Anđelića, glavnog urednika NIN-a jer je ovaj list pisao o izgradnji spomen-obeležja, zbog kako je u tužbi naveo "istorijskog falsifikata"jer se, "preuveličavaju broj poklanih". Tu se pozvao na dr Franju Tuđmana kao autoriteta od nauke koji takve stvari stalno dokazuje kao i na vreme izgradnje spomen-obeležja, jer "kad nije toliko godina do sada, što mora i sada da se obeležava?"

13.januar

Topusko. Održan sastanak inicijativnog odbora za osnivanje Srpskog kulturnog društva "Savo Mrkalj", Inicijativni odbor čini grupa intelektualaca s područja Korduna i Banje različitih profesija: pravnici, istoričari umetnosti, profesori, advokati, književnici, ekonomisti,

novinari,...Oni čine jezgro iz koga treba da se razvije društvo koje treba da popuni decenijama proširivanu prazninu u kontinuitetu razvoja kulture i nacionalnog identiteta srpskog naroda na ovim prostorima.

30.januar

Donji Lipac. U hotelu "Kamensko" održan je politički skup na kojem se raspravljalo o mogućim oblicima i načinu političkog organizovanja Srba u Hrvatskoj. Uvodno izlaganje je podneo profesor dr Jovan Rašković, psihijatar iz Šibenika, a posle rasprave je zaključeno da se, umesto okupljanja u političku partiju s mžnaglašenim nacionalnim predznakom, pristupi nekoj od postojećih stranaka koje imaju opštejugoslovensko političko opredeljenje. Na kraju odlučeno je da se posle osnivačke skupštine Demokratske stranke u Beogradu održi takozvana pristupna skupština u Kninu, s tim što kninski odbor DS ne bi bio u hijerarhijski podređenom odnosu. Profesor Rašković, koji je izabran za koordinadora budućih političkih aktivnosti, izjavio je za Politiku da je za srpski narod u Hrvatskoj jugoslovenstvo i Jugoslavija kao federacija osnovna politička orijentacija.

3.februar

Beograd. Akademik Jovan Rašković prisustvovao osnivačkoj skupštini Demokratske stranke.

4.februar

Glina. Privodi se kraju izgradnja spomen-obeležja poklanima u glinskoj crkvi između 29. jula i 3. avgusta 194: šest dana i šest noći, uoči pravoslavnog Svetog Ilije, ustaše su u crkvi u Glini klale Srbe na oltaru. U kamen spomenika biće uklesana 1.564 imena žena, dece i muškaraca. Jedini preživeli s ovog masakra Ljuban Jednak izjavio je komisiji za utvrđivanje ratnih zločina da je danima ispod vrata drv tekla preko kamenih stepenica u portu crkve, I njegove reči biće u mermer spomenika, ali i svedočenje jednog od egzekutora Hilmije Berberovića. Asim Berberović, sin Himlije je podneo 17.januara 1990. godine krivičnu prijavu jednom tužiocu u Petrinji protiv predsednika SUBNOR-a Gline, protiv predsednika odbora za izgradnju spomen-obeležja poklanima u glinskoj crkvi, kao i protiv Teodora Anđelića, glavnog urednika NIN-a jer je ovaj list pisao o izgradnji spomen-obeležja, zbog kako je u tužbi naveo "istorijskog falsifikata"jer se, "preuveličavaju broj poklanih". Tu se pozvao na dr Franju Tuđmana kao autoriteta od nauke koji takve stvari stalno dokazuje kao i na vreme izgradnje spomen-obeležja, jer "kad nije toliko godina do sada, što mora i sada da se obeležava?"

17.februar

Knin. Osnovana Srpska demokratska stranka (SDS). Pod otvorenim nebom osnivačkoj skupštini je prisustvovalo oko 7.000 građana iz Knina, sa Banije, iz Like, sa Korduna i iz Dalmacije. U programskim dokumentima koji su usvojeni aklamacijom, ističe se da će se SDS zalagati za višestranački sistem i federalno ustrojstvo Jugoslavije. naglašava se da je regionalna podela SR Hrvatske zastarela i da ne odgovara modernim principima političke egzistencije i istorijskim interesima srpskog naroda. U tom smislu SDS će se zalagati za administrativnu podelu Hrvatske koja će

primernije održavati nacionalne strukture područja na kojima živi srpski narod. Usvojena je i posebna rezolucija SDS o Kosovu u kojoj se ističe velika istorijska nepravda nanescna srpskom narodu na kosovskom tlu. SDS se energično protivi formiranju druge albanske države. Za predsednika Stranke izabran je akademik Jovan Rašković.

18.februar

Knin. Protest SDS iz Knina zbog hapšenja tri učesnika proslave na Dalmatinskom Kosovu.

Zagreb. Održana je Osnivačka skupština zagrebačkog odbora Jugoslovenske demokratske stranke, čije je sedište u Vojniću. Učesnici skupštine, među kojim su najbrojniji bili učesnici rata, prihvatili su politički Program i Statut stranke, u kojima se između ostalog, ističe da će se JSDS, kao politički predstavnik srpskog, hrvatskog i drugih naroda u ovoj republici, boriti za celovitost jugoslovenske države i razvoj demokratskih socijalističkih humanih odnosa, za ravnopravnost i bratstvo i jedinstvo svih naroda i nacionalnih manjina. Za predsednika Zagrebačkog odbora izabran je dr Milan Galogaža, profesor Ekonomskog fakulteta.

19.februar

Knin. Sudske presude izrečene Srbima koji su učestvovali na letnjoj proslavi 600-godišnjice Kosovske bitke na Dalmatinskom Kosovu nisu dobile konačan epilog. U zatvoru se trenutno nalaze Ilija Zetina iz Gošubića i Obrad Pašić iz Otave, a do sutra su obavezni da se jave na izdržavanje zatvorske kazne Nikola Bjelinić, Drago Dobrota i Nikola Knežević. Sveštenik Boško Gagić iz Vrlike i Marko Dobrijević iz Šibenika uložili su žalbe na presudu. Presudom Vrhovnog suda SR Hrvatske izgubili su pravo na žalbe u moraće na izdržavanje zatvorske kazne Vojin Pintor iz Plavna, Žarko Drezga iz Pađena i Zdravko Radić iz Radučića. Vrhovni sud SR Hrvatske uvažio je zahtev za sudsku zaštitu Jovana Opačića, čime je ukinuta presuda Republičkog veća za prekršaje, a sudski postupak protiv Opačića biće obnovljen.

22.februar

Knin. Srpsko kulturno društvo "Zora" dobilo je sedište. Uprava kninskog Medicinskog centra ustupila je nekoliko prostora u zgradi stare gradske bolnice na korišćenje SKD "Zora". Ovo privremeno sedište Društva biće adaptirano za radne prostorije i smeštaj nekoliko hiljada knjiga poklonjenih "Zori". planira se za 24.februar osnivanje pododbora "Zore" u Srbu. Vojnić. Nedavno u ovom mestu osnovana Jugoslovenska samostalna demokratska stranka zakazala je za 23. februar u Zagrebu konferenciju za štampu o sledećim temama: šta hoće JSDS, šta misli o predstojećim izborima, o Kosovu, o najavljenom mitingu na Petrovoj gori....

24.februar

Zagreb. General Franjo Tuđman na prvom općem Saboru Hrvatske demokratske zajednice (HDZ); "NDH nije bilo samo puka kvislinška tvorba i fašistički zločin, već i izraz povjesnih težnji hrvatskog naroda".

26.februar

Srb. Osnovan Mesni odbor SDS, za čijeg predsednika je izabran David Rastović. Na osnivačkoj skupštini, kojoj je prisustvovalo oko 2.000 lica, osnovan je i pododbor SKD "Zora", za čijeg predsednika je izabran Mile

Rađenović. Raduč, kod Gračca. Osnovan Mesni odbor SDS

27.februar

Vojnić. Nekoliko desetina žitelja Korduna dobilo je ovih dana preteća pisma, u kojima ih potpisnici ("suvereni Hrvati") upozoravaju da žive u neizvesnoj Hrvatskoj i da se, u skladu sa tom "neizmenjivom istinom" i ponašaju. Srbima je vrlo jasno dato do znanja da su "došljaci koji su poput okupatora zaposjeli hrvatski teritorij"...." Ako toliko volite Srbiju", kaže se u većini pisama, "kupite svoje stvari i selite se tamo, ovdje ste oduvijek podstanari i to ćete i ostati".

28.februar

Plaški. Komunisti ovog mesta uputili su protest CK SK Hrvatske, zbog toga što vodi predizbornu kampanju "bezvoljno i bez entuzijazma". Komunisti Plaškog žele Jugoslaviju na principima AVNOJ-a, žele bratske odnose sa svima u zemlji i podržavaju program Ante Markovića. Takođe, kako je poručio Milorad Medaković očekuju da se "njihova zabrinutost ne shvati kao strah i kukavičluk", Knin. Za 3. mart najavljeno osnivanje Mesnog odbora SDS u Dvoru na Uni, treba da prisustvuju da Jovan Rašković i Jovan Opačić.

3.mart

Knin. U kninskim mesnim zajednicama i preduzećima poslednjih dana se prikupljaju potpisi za peticiju kojom se traži izgradnja repetitora za praćenje programa TV Beograda i TV Sarajeva. Peticija je izraz dugogodišnjeg nezadovoljstva kninskog auditorijuma prema antisrpskoj uređivačkoj politici TV Zagreb, koja je kulminirala izveštajem sa Prvog općeg sabora HDZ.

4.mart

Miting na Petrovoj Gori.

7.mart

Vrginmost. Povodom različitih komentara posle mitinga na Petrovoj Gori Odbor za organizaciju ovog zbora saopštio je da "odbacuje vezu sa malom grupom krajnje militantnih, nacionalističkih nastrojenih građana. Zbor od oko 70.000 građana ni po svom ponašanju ni po sastavu nije bio isključivo jednonacionalan, mada su većinu prisutnih činili pripadnici srpskog naroda. Suverenitet SR Hrvatske apsolutno ničim nije bio doveden u pitanje... Na službenim jarbolima stajale su zastave SFRJ, SKJ, SKH i ostalih socijalističkih republika.... a Titova slika je sve vreme bila postavljena na govornici. Rijeka. Održana osnivačka skupština Narodne radikalne stranke, prve stranke čije je sedište u Srbiji (a čiji je predsednik Veljko Guberina).

9.mart

Zagreb. U skućenom i pretrpanom prostoru Kulturno-informativnog centra predstavljena je SDS. Govorili su profesor dr Jovan Rašković, predsednik, i Vlada Ivković, potpredsednik Stranke.

10.mart

Gračac. Na temeljima porušene crkve Vaznesenja Gospodnjeg, u

današnjem gračačkom spomen-parku, blizu 4.000 Ličana prisustvovalo je osnivačkoj skupštini Mesnog odbora SDS i pododbora SKD "Zora". U ime SDS okupljene građane pozdravili su predsednik Glavnog odbora SDS akademik Jovan Rašković i potpredsednik GO Branko Marjanović.

12.mart

U pismu Predsedništvu SR Hrvatske general-pukovnik u penziji Milan Žežel podneo ostavku na članstvo u Savetu Republike Hrvatske zbog blagonaklonog gledanja na povampirenje ustaštva, zbog toga što je Predsedništvo SKH dozvolilo da srpski deo stanovništva bude šikaniran i da mu jezik bude izbačen iz Ustava, i zbog toga što se koristi svaka prilika za izvrtnje činjenica i osudu Srba u Hrvatskoj.

15.mart

Topusko. Za 16. mart najavljeno održavanje osnivačke skupštine Srpskog kulturnog društva "Sava Mrkalj". To društvo će usmeriti delovanje u pravcu očuvanja i unapređivanja kulture srpskog naroda na prostorima Banije i Korduna. Posebnu brigu Društva će posvetiti očuvanju srpskog jezika i ćirilicnog pisma, dva osnovna elementa održavanja nacionalnog identiteta Srba

Zagreb. Tajna ustaška organizacija koja sebe naziva "Crna torcida" je na automobilu srpskog pravoslavnog sveštenika Milenka Popovića u Varšavskoj ulici, izbušila gume nožem, a posle razbila i retrevizor, ostavivši podsetnicu, kojom su potvrdili svoje delo. U prostorijama Srpske pravoslavne crkve u Bogovićevoj 7 neko je ispisao veliko slovo "U".

17.mart

Topusko. Osnovano Srpsko kulturno društvo "Sava Mrkalj". Uvodno izlaganje imao je književnik iz Siska Nebojša Devetak. Osvrnuo se, između ostalog, i na aktuelna zbivanja

u Hrvatskoj: "Nameće nam se da u Hrvatskoj pišemo i govorimo onako kako nikad nismo pisali i govorili. Srbi ovdje žive stoljećima i uspjeli su sačuvati svoj identitet u puno težim vremenima pa to moraju i sada. U deset godina od 1971. do 1981. iz Hrvatske se iselilo 130.000 Srba, uglavnom u Srbiju, ali to nikoga ne uzbuđuje i niko se ne pita zašto?" Skup su pozdravili Anđelko Anušić književnik iz Zagreba, Jovan Radulović u ime Udruženja književnika Srbije i dr Stanko Korać, sekretar SKD "Prosvjeta". Za načelne ljude Društva izabrani su mr. Mile Bosnić (predsednik) i Boško Bućan. Doneta je i odluka o pokretanju Srpskog glasa novina ovog Društva.

Biograd na Moru. Spaljena je sva beogradska štampa (Politikina i Borbina izdanja) koja je trebalo da se raznosi po srednjoj Dalmaciji.

18.mart

Benkovac. Na osnivačkoj skupštini HDZ izvesni Boško Čubrilović iz sela Ceranje Donje izazvao je incident kada je istrčao pred govornicu na kojoj je bio general Franjo Tuđman, predsednik HDZ, i u njega uperio gasni pištolj plašljivac. Ovaj "atentat" koristili su danima hrvatski državni organi, političke stranke i sredstva informisanja za raspirivanje antisrpskog osećanja.

19.mart

Zagreb. Povodom jučerašnjeg incidenta na osnivačkoj skupštini ogranak HDZ u Benkovcu, danas je u Zagrebu Koalicija narodnog sporazuma sazvala konferenciju za štampu. Predstavnici pet stranaka koje čine koaliciju, kao i nezavisni kandidati, na čelu sa Savkom Dabčevićem kučar i Mikom Tripalom, najoštrije su osudili "...atentat na Franju Tuđmana", tumačeći ono što se dogodilo u Benkovcu kao potez čiji je cilj da se "...zaustave demokratski procesi u Hrvatskoj".

Benkovac. Istražni sudija zadarskog Okružnog suda Slaven Dmitrović podelio je novinarima saopštenje posle incidenta u Benkovcu, u kome se kaže da su Balistički veštaci utvrdili da čaure Čubrilovićevog pištolja "mogu biti punjene plinom, suzavcem ili rasprskavajućim stvarima, s tim da hitac iz ovog pištolja ni iz neposredne blizine ne može izazvati povrede na osobi u koju je ispaljen".

21.mart

Knin. Posle incidenta na osnivačkoj skupštini HDZ-a u Benkovcu, u Benkovačkoj opštini i dalje vlada uznemirenost; a veruje se u mogućnost da se "atentat" na generala Tuđmana iskoristi kao povod za represalije protiv Srba. Stoga su Srbi u Islamu Latinskom, islamu Grčkom, Kačiću i Biljanima Donjim organizovali noćne straže.

Zagreb. Na adresu sveštenika Vaje Jovića u Prilazu JNA, gde je i sedište Mitropolije zagrebačko-ljubljanske, stiglo je pismo s porukom "Idući put-nešto oštro-pa pod plećku. Idite kući dok je još vremena." Povodom najnovije u serijipretnji i provokacija prema Srpskoj pravoslavnoj crkvi, sveštenici Vajo Jović, i Milenko Popović dali su sledeću izjavu: "Mi sveštenici Srpske pravoslavne crkve u Zagrebu ne osećamo se bezbednim i smatramo da su ove pretnje upućene i svim vernicima Srpske pravoslavne crkve, koje, podsećaju na zloslutna vremena progona i stradanja srpskog naroda i Srpske pravolsavne crkve iz vremena tzv. NDH."

Zagreb. Predsednik SIV-a Ante Marković u razgovoru s privrednicima Hrvatske; "... nas zabrinjava da neke snage, ako govorimo o Hrvatskoj, žele da nas vrata u prošlost, tvrdeći uz ostalo da je Nezavisna Država Hrvatska bila interes i težnja hrvatskog naroda. Po mome sudu takvi neće dobiti puno glasova na predstojećim izborima."

23.mart

Glina. Najavljena osnivačka skupština SDS za 24. mart. Zbog nedostatka odgovarajuće sale skup je zakazan na fudbalskom igralištu NK "Banija"

24.mart

Glina. Osnovan odbor SD. Za predsednika izabran Petar Kralj. Okupljenima govorio akademik Jovan Rašković. Posle osnivačke skupštine delegacija Stranke položila je venac na mesto velikog pokolja Srba 1941.godine u Glini.

24/25.mart

Ilok. U noći između 24 i 25. marta nepoznati počinioci na srpskom pravoslavnom groblju porušili su i oštetili 17 nadgrobnih spomenika, razbacali cveće i vence sa svežih humki i polomili više krstova.

26.mart

Knin. SDS iz Knina istakla je kandidate za izbore za Saveznu skupštinu i za Sabor Hrvatske. Kandidat stranke za Savezno veće Skupštine SFRJ iz izborne jedinice Knin, Benkovac, i Obrovac je akademok Jovan Rašković, za Društveno-političko veće Sabora Iovan Opačić, a za Veće općina Sabora dr Dušan Zelembaba. U proteklih nekoliko dana u mnogim dalmatinskim mestima osnovani su mesni odbori SDS. Prvi odbor stranke u opštini Obrovac osnovan je u Žegarju. Skupu je prisustvovalo nekoliko hiljada ljudi, a za predsednika je izabran Danilo Perić. Stranački odbori osnovani su i u drniškim selima Tepljuhu i Balacima.

27.mart

Jasenovac. Sa skupa u Jasenovcu preživeli logoraši iz ustaških logora uputili su apel jugoslovenskoj javnosti: "Izašli smo iz jednog pakla i ne bismo želeli da zlo dožive naša deca i naši unuci.... Osobito nas je ogorčilo mišljenje da je Nezavisna Država Hrvatska bila povijesni interes hrvatskog naroda...."

30.mart

Plaški.SDS iz Knina, koja u ovom trenutku broji preko 30.000 članova, nastavila s osnivanjem odbora na području Like. Ogranak ove stranke treba da bude osnovan 1. aprila u Plaškom. Skupu će se obratiti predsednik SDS akademik Rašković.

31.mart

Split. Na zidovima hodnika pravoslavne crkve u ovom gradu osvanule su parole "Pravoslavci, gubite se !" i "Kurvini sinovi". Većim slovima urezana je u omalterisani zid nekim oštrim predmetom parola "Srbe na vrbe". Protonamesnik Đorđe Knežević, paroh pravoslavne crkve u Splitu, prijavio je čitav slučaj miliciji, kao i incident koji se dogodio 29. marta predveče: za vreme jednog parastosa u crkvu je uletela razularena grupa od petnaestak mladića, koji su vređali sveštenika, uzvikivali pogrдне parole i pokušali da demoliraju unutrašnjost crkve.

14.april

Zadar. Zadarsko tužilaštvo saopštava da Čubrilovićev postupak nije pokušaj atentata, ali da će mu ipak biti suđeno. On je optužen za krivično delo protiv slobode i prava čoveka, odnosno za ugrožavanje javnog nastupa.

Knin. Ispred železničke stanice više hiljada građana okupilo sa na predizbornom skupu Srpske demokratske stranke. Na skupu su predstavljeni kandidati Stranke za Sabor Hrvatske i opštinske skupštine, a pored predsednika Stranke akademika Jovana Raškovića i člana Glavnog odbora Jovana Opačića, govorili su i književnici Jovan Radulović, Dragutin Knežević i u ime Demokratske stranke iz Beograda Zoran Živković.

18.april

Krlovac. Arhijereji Srpske pravoslavne crkve s područja Hrvarske i Slovenije, pored toga što su izrazili nezadovoljstvo zbog pozitivnih ustavnopravnih promena koje zemlju treba da uvrste među demokratske i pravne države, izrazili su i zabrinutost zbog međunacionalne mržnje i sukoba. Mitropolit zagrebačko-ljubljanski Jovan, episkop gornjokarlovački Simeon, episkop dalmatinski Nikolaj i episkop slavonski Lukijan izneli su primere nasilnih upada u pravoslavne crkve, oštećenja crkvenih fasada, uznemiravanja crkvenih službenika...

svešteniku Bori Petroviću iz Šibenika kindapovano je četvorogodišnje dete, koje je milicija kasnije pronašla Raslini, udaljenoj oko deset kilometara od Šibenika. Dete je bodeno metalnim predmetom po stomaku. Posle svečanosti na Dalmatinskom Kosovu počela je prava hajka protiv jednog broja srpskih sveštenika, pa je kažnjen i Boško Garić, paroh u Vrliki, samo zato što je po dogovoru i na insistiranje predstavnika vlasti obavljao svoju redarsku dužnost na bogoslužbenoj tribini. Na kući sveštenika Đure Šuše u Kaštelima porazbijani su prozori, dok je isto ovo 18 puta urađeno i na pravoslavnoj kapeli u Splitu, a ulazna vrata kapele su dva puta skidana i odnošena. Oko parohijskog doma, stanova šibenskih sveštenika, o Božiću 1990. godine na 4 mesta stavljen je eksploziv. Tri su eksploziva otkrivena, a četvrti je eksplodirao i razbijeni su prozori na susednoj zgradi. U selu Raštežiću kod Benkovca na rimokatoličko Badnje večer ubacivan je eksploziv u dvorišta pravoslavnih domova, na kojima su popucali prozori i plafoni. Između 22. i 23. januara jedna grupa mladića je kamenicama udarala u crkvena vrata pravoslavne crkve u Zadru. Na vratima crkve ispisana je parola "Klat će mo Srbe".

Pojedini sveštenici u Dalmaciji nedužni su, a klevetani da uvoze i sakrivaju oružje, tako da je sveštenik Đuro Šuša iz Kaštela s milicionarom odveden u Uble (Splitska zagora), pa je zahtevano od njega da pokaže gde je skriveno oružje u groblju. To se ponovilo u Zelovu i u Baljcima. Utvrđeno je da su to sve bile smišljene zamke s ciljem da se okrive srpski sveštenici i njihovi vernici. Grupa nasilnika u Splitu upala je u pravoslavnu kapek, u kojoj je oskrinavila svešteniprostor, razbacujući sakralne predmete, što se i ranije dešavalo. Pomokreni su pristupi kapeli i hodnici. Nije redak slušaj da se vređaju sveti Sava i "pravoslavna Bogorodica", stidnim i blasfemičnim izrazima. Posle Božića ove godine noću je napadnuta pravoslavna crkva i sveštentička porodica u Jasenovcu. Preplašena decapolegala su po patosu bojeći se najgoreg. Zatim: u Slavoniji je bilo više suđenja episkopu i svešteniku što su služili službu božju na mestima u ratu porušenik crkava. Bilo je pojava fizičkog maltretiranja pravoslavnik vernika u okolini Virovitice. Ovakve pojave izazivaju osećanje straha i nesigurnosti-kaže se u saopštenju za javnost sa karlovačkog sastanka arhijereja SPC-ne samo kod sveštenstva nego i kod vernika. Prisutne su indicije da je reč o organizovanom izazivanju mržnje prema Srbima. Saopštenje je upućeno Ivi Latinu, predsedniku Predsedništva SR Hrvatske, Svetom arhijerejskom sinodu SPC i Zdenku Sveteu, predsedniku Komisije za odnose s verskim zajednicama RIV Skupštine SR Hrvatske.

20.april

Knin. Orržan predizborni miting komunista i socijalista, na kome je govorio Boro Mikelić, član CK SKJ.

Podravska Slatina. Sednica sva tri veća Skupštine opštine Podravska Slatina, na kojoj je, između ostalog, trebalo je raspravljati i o dopuni člana 150. opštinskog Statuta, u kojem se govori o položaju, jeziku i pismu Srba u opštini, prekinuta je, jer su, nezadovoljni što je na dnevni red stavljeno srpsko pitanje, pojedini odbornici hrvatske nacionalnosti napustili sednicu, predvođeni članovima HDZ-a, koji nisu odbornici. Ovo je izazvalo veliko uzbuđenje i ogorčenje Srba, koji, inače, čine više od polovine stanovništva slatinske opštine.

22.april

SR Hrvatska. Održan prvi krug višestranačkih izbora. Pobjeda HDZ-a. Knin. Veliki odziv birača u Lici i Severnoj Dalmaciji. Na gotovo svim izbornim mestima veliki broj neupisanih birača, uglavnom srpske nacionalnosti. Ta pojava je, inače, registrovana širom Republike, posebno u nacionalno mešovitim opštinama.

22. i 23. april

Knin. SDS u opštini osvojila 83% odborničkih mesta u skupštini opštine Knin i 3 poslanička mesta u Saboru SR Hrvatske.

25.april

Knin. SDS nadmoćno pobedila i u bici za saborske zastupnike: 3 zastupnika iz Knina u Saboru Hrvatske su članovi ove stranke: Jovan Opačić, dr Dušan Zelembaba i Radoslav Tanjga.

Maj

Prvi susret Raškovića i Tuđmana i razilaženje oko položaja Srba u Hrvatskoj. Rašković odbija da uđe u vladu.

6. maj

SR Hrvatska. Drugi krug višestranačkih izbora, HDZ osvojila 41,5% glasova (2/3 poslaničkih mesta u Saboru), a Sabor izabrao generala Franju Tuđmana za predsednika.

12. maj

Beograd. Osnivačka skupština SDS iz Knina u Domu omladine.

18. maj

Benkovac. Nožem izboden predsednik Mesnog odora SDS Miroslav Mlinar. Posle toga SDS donosi odluku o zamrzavanju odnosa sa Saborom. Jovan Rašković, predsednik SDS: "Slučaj s Miroslavom Mlinarom je zločin koji je napad na hrvatski narod, pa tek onda na srpski. HDZ će poštovati srpsko nacionalno biće ili neće biti nikakve saradnje između Hrvata i Srba u Hrvatskoj". Prvo zasedanje sabora: Jovan Rašković poslao telegram, u kome je Sabor obavestio da SDS prekida sve odnose sa Saborom i odbija sve ponuđene funkcije.

Beograd. Na godišnjoj skupštini "Solidarnosti" Vuk Drašković "Još jednom apelujemo na razum Hrvata i pozivamo ih da se uljude".

Zagreb. Prva radna sednica hrvatskog Sabora: Odbijeno da se poslanik SDS Jovan Opačić obrati Saboru.

2. jun

Knin. SKD "Zora" organizovao kulturnu tribinu, na kojoj je promovisano prvo izdanje "Zore" – knjiga Kninska Krajina prote Save Nakićenovića (o kojoj je govorio Nikola Milovančev, profesor iz Trbovlja, Slovenija), drugi zbornik radova JAZU o istoriji i kulturi Srba u Republici Hrvatskoj, zatim knjiga Preglad književnog rada Srba u Hrvatskoj dr Stanka Koraća i prvi broj lista Srpski glas iz Topuskog.

6. jun

Knin. Pokrenuta inicijativa za osnivanje Zajednice opština Severne Dalmacije i Like.

10. jun

Vukovar. Na Adici kod srpske pravoslavne crkve sv. Petke u prisustvu nekoliko desetina hiljada ljudi, kojima se, između ostalih, obratio i dr Jovan Rašković, osnovana Srpska demokratska stranka.

27. jun

Knin. Doneta odluka o osnivanju Zajednice opština Severne Dalmacije i Like (Knin, Benkovac, Obrovac, Gračac, Donji Lapac i Korenica).

28. jun

Beograd. Osnivačka skupština Udruženja Srba iz Hrvatske. Cilj je Udruženja da pruža pomoć Srbima u Hrvatskoj.

Jul

Knin. Otvoreno pismo iz Knina Petru Gračaninu, saveznom ministru unutrašnjih poslova – kninski milicionari neće u "redarstvenike".

1.jul

Dalmatinsko Kosovo. Kod crkve Lazarice predsednik Skupštine opštine Knin dr Milan Babić proglasio konstituisanje Zajednica opština Severne Dalmacije i Like.

3.jul

Otrić kod Gračaca. Privremeno Predsedništvo Zajednice opština Severne Dalmacije i Like uputilo poziv svim opštinama u kojima je većinsko stanovništvo srpsko da se priključe novoj Zajednici opština, jer, "ustavne promene bitno narušavaju ravnopravnost srpskog naroda u Hrvatskoj" (dr Milan Babić). Vraćajući se sa vidovdanske proslave u Dalmatinskom Kosovu, pretučen je Jovan Kolar iz Kadine Glavice kod Drniša. Pretučeni Kolar prepoznao je napadača Ivana Buzova iz sela Badanj kod Drniša. Napadači su se vraćali sa osnivačke skupštine HDZ u Vrpolju kod Knina.

6.jul

Knin. Na sednici "nezvaničnog" parlamenta Srba u Hrvatskoj, sazvanoj na inicijativu Predsedništva Zajednice opština Severne Dalmacije i Like, na kojoj su učestvovali predstavnici 14 opština u kojima Srbi predstavljaju većinu, čelnici Srpske demokratske stranke, srpskih kulturnih društava "Zora" i "Prosvjeta" i članovi Ekonomskog-pravnog saveta Zajednice severnodalmatinskih i ličkih opština, u potpunosti su odbačeni amandmani na Ustav Hrvatske.

14-28.jul

Održani "Dani srpske kulture u Kninskoj Krajini". Posle četrdesetodnevnog druženja s narodom Kninske Krajine, Cetinske Krajine, Ravnih Kotara, Grahova i Srba, veliki umetnički karavan, sastavljen od književnika, slikara, vajara i muzičara iz Srbije, održao je završno veče kulture na Kninskoj tvrđavi. Izložbu slikarskih radova otvorio je slikar Milovan Vidak, a nastupio je Miodrag Azanjac s horom flauta. Izloženi radovi ostaju u Kninu kao poklon beogradskih umetnika (Milića od Mačve, Milovana Vidaka, Emila Miloševića, ...) manastiru Krka i Srpskom kulturnom društvu "Zora". Na letnjoj pozornici književno veče otvorio je profesor Lazar Macura, potpredsednik opštine Knin: "Čitava manifestacija bila je sađenje duhovnog bilja, a naša je želja da se saradnja kontinuirano nastavi." Stihove i prozne odlomke su kazivali Branislav Petrović, Dara Vučinić, Miodrag Bulatović, Aleksandar Sekulić, Čedomir Mirković, Dobrivoje Jevtić, Đoko Stojičić, Darinka Jevrić, Zoran Kostić, Slobodan Rakitić, Tomislav Cvetković, Ratko Adamović, Moša Odalović, Milivoje Pavlović, Branislav Dimitrijević, Mirjana Bulatović, Janko Vujinović, Dragomir Brajković, i na kraju pozdravljen s izuzetnim poštovanjem Matija Bečković. Pojao je Pavle Aksentijević, a pesnike je tonski pratio Mintia Aleksinovački. Nastupio je Kamerni hor Beogradske patrijaršije.

Na svim večerima kulture veliku pažnju i aplauze pobrala je Svetlana Stević, pevajući staru duhovnu srpsku muziku. Zatvarajući književno veče, predsednik Skupštine opštine Knin dr Milan Babić je rekao da je ova kulturna manifestacija značajna spona srpskog istoka i srpskog zapada i da više nikakve sile neće razdvojiti delove istog naroda. Na Kninskoj tvrđavi Matija Bečković je održao sledeće slovo: "Preosvećeni episkope dalmatinski, časni oci, poštovani predsedniče kninske opštine, bezazleni agneci, vaskrsli srpski narode.

Dozvolite da i ja promucam nekoliko reči. Srpska crkava je jedini krov koji ima srpski narod, a srpski jezik njegova jedina otadžbina. Iz semenke koju je pre osam vekova posejao sveti Sava, niklo je stablo Srpske crkve. Ono danas drži Srbe na okupu na svih pet kontinenata. Na njegovoj zapadnoj granici procvetali su manastiri Krka, Krupa i Dragović. To su glavni gradovi Srba u Dalmaciji. Ovde je jedna od pozornice naše narodne poezije, a srpska epska vertikala je najveća koju je stvorio jedan narod posle Homera. Tu je i Kunara planina, koje izvan poezije i nema. Manastir Dragović i pod vodom tvrđa je građevina i čvršće duhovno uporište od svega što se danas može ozidati na zemlji. Tu blizu je i kula Janković Stojana, gde je nastala lozinka koja važi za sva vremena-lasno će mo ako jesmo ljudi! Srbi su jedini većinski narod jedine države na svetu koji je većinski i u jamama. U Srbiji nema jama. Takoće se još jednom potvrditi ona biblijska da je bolje biti žrtva nego dželat. Svedoci smo kako se u naše dane sazvežđu sroskih zadužbina na zemlji pridružuju one koje su još uvek u zemlji. Te nove crkve i zadužbine su jame. Jame su novi srpski hramovi. One zemlju ozaruju i osvetljavaju iznutra. U njima je zakopano najveće blago koje imamo. Budimo ga dostojni i razmislimo šta bi i da li bi te mošti posle veka ćutanja pod zemljom želele da nešto kažemo i učinimo u njihovo ime. Da li smo dorasli da kažemo tu reč. Da Jadovno bude nova Studenica, Jasenovac- Hilandar našeg vremena. Svaki narod je svet. Ali ako se i za koga to može sa sigurnošću reći to su Srbi u

Hrvatskoj. Žrtveno jagnje na oltaru naše otadžbine, ostatak zaklanog naroda”.

U Pomenik SKD "Zora poslanici kulture iz Srbije zabeležili su svoje utiske: Mošo Odalović, pesnik iz Prištine: Nešto se ozbiljno događa vranci se skrili u pruću neko se s mamom nagađa kupuje našu kuću. Sve oko kuće dabome: puteljak, njivu, vodu ....Dome, najlepší dome, kupuje gnezdo i vodu.... Sa željom da se u ovim svetim prostorima nikome ne dogodi ovakva pesma. A zemlja ova ostane Srbinova.

Boda Marković, reditelj: Nisam došao u godte. Došao sam kod sebe. Da vidim kakav sam nekad bio.

Dragomir Brajković, pesnik: Onaj kiji bude tragao za našim korenima, neka dođe u Kninsku krajinu. Tu će zasigurno sresti one prave bane od Kosova, i videće kako mu je, u jeziku, običajima, ljudima, naša prošlost živa i trajna.

Milivoje Pavlović: Dignuće se zavesa dimna i čuće se slovenska himna!

Siniša Vuković, slikar: Srbije će uvek biti, jer u svom biću nosi Hrista. To se ovde osećalo, u ovom hramu, u vašoj blizini. Zbog toga odlazim pun Vere i Nade.

Milisav Milenković: Dirnut i zadivljen očuvanim duhom srpstva, koji ovde sretih i zapamtih

Dr Jasna Janićijević: Manastir Krka je uzvišeni dokaz o trajanju i pamćenju srpskog naroda u ovim krajevima i njegov čvrst zalog za budućnost.

23.jul

Zagreb. General Franjo Tuđman, predsednik Predsedništva SR Hrvatske, i akademik Jovan Rašković sastali su se bez prisustva novinara.

25.jul

Srb. Održan Sabor Srba na kojem je konstituisano Srpsko nacionalno vijeće, usvojena Deklaracija o suverenosti i autonomiji srpskog naroda i donesena odluka o sprovođenju plebiscita o autonomiji Srba za 19. avgust. Dr Milan Babić izabran za predsednika SNB, Knin. SO Knin vratila opštinski SUP posle osnivanja stanice javne bezbednosti, a i ukinula odluku kojom je Vladimir Bakarić proglašen počasnim građaninom Knina. Radio Knin postao je Srpski radio Knin- prva srpska radio stanica u Krajini. Zagreb. Hrvatski Sabor usvojio amandmane na republički ustav. U jednom od amandmana proglašava se nova "hrvatska" zastava sa šahovnicom.

26-28. jul Tenje. U ovom selu, nadomak Osijeka, u kome Srbi predstavljaju većinsko stanovništvo, tri noći uzastopno paljeno je seno seljacima srpske nacionalnosti, a 28. jul zapaljeno je seno i Hrvatu Petru Tendžeri.

27.jul

Okučani. Održana osnivačka skupština Srpske demokratske stranke.

2. avgust

Sremska Mitrovica. putevima kojima su u julu prošli književnici, i likovni i muzički umetnici u okviru "Dana srpske kulture u Kninskoj Krajini "od 3. septembra treba da krene i pozorište "Dobrica Milutinović" iz Sremske Mitrovice s predstavom "Seobno platno srpsko". Tu predstavu je adaptirao i režirao Ljubivoje Tadić, a igraju glumci Rastko Tadić, Bogdan Mihajlović, pojač Vukašin Savić, zatim Anđelka Milivojević i reditelj. Njom treba da se progovori o stradanju srpskog naroda i podseti na veliku seobu Srba pre tri veka pod Arsenijem III Čarnojevićem. Za vreme svog devetodnevnog boravka u Kninskoj Krajini glumci će predstavu "Seobno platno srpsko", igrati u Strmici, Obrovcu, Benkovcu, Korenici, Gračacu, Mokorom Polju, Donjem Lapcu i Kninu.

6. avgust

Jutovo Polje. U 2:30 časova zbog pevanja pesama sukobile su se dve grupe građana hrvatske i srpske nacionalnosti. Centar okružnog suda u Bjelovaru službeno je izvestio da je Mladen Mitrić, potežući pištolj, ranio Milicu i Gorana Dodika; sva tri lica su srpske nacionalnosti

9-10. avgust

Vinkovci. U noći molotovljevim koktelom zapaljena knjižara Branke Egić u ulici moše Pijade (Bana Jelačića) 40.

13. avgust

Beograd. Predsednik Predsedništva SFRJ dr Borisav Jović primio je delegaciju Srba iz Hrvatske, koju je predvodio predsednik Skupštine opštine Knin dr Milan Babić, a u kojoj su bili David Rastović, i Bogoljub Popović. Članovi delegacije su upoznali predsednika Jovića s velikom ugroženošću Srba u Hrvatskoj: amandmanima na ustav SR Hrvatske, srpski narod je izgubio raniji status konstitutivnog elementa države Hrvatske, Srbi su izloženi i stalnim grubim pritiscima i pretnjama, ugrožena im je elementarna bezbednost; zbog toga su prisiljeni na samoorganizovanje i samoodbranu u vidu danonoćnih straža. Traže od predsedništva da spreči konflikte i omogući Srbima nesmetano ostvarivanje njihovih demokratskih prava. Jović je obećao da će Predsedništvo u slučaju opasnosti izbijanja međunacionalnih sukoba "koristiti sva ustavna prava i upotrebiti sva sredstva.....da takve sukobe spreči i onemogući".

14. avgust

Zagreb. Predsednik Hrvatske general Tuđman izrazio mišljenje da najavljenog referenduma o autonomiji Srba "neće biti". On je još rekao da je Služba unutrašnjih poslova primila dobrovoljce i primaće ih onoliko koliko bude potrebno da bi redarstvena služba normalno funkcionisala, i dodao da se u Republici ne stvaraju nikakve militarističke organizacije. Na kraju general Tuđman je najavio i formiranje posebne garde, koja će čuvati Sabor i druge važne zgrade, a "čija bi uniforma mogla istodobno biti turistička atrakcija, poput sličnih institucija u svijetu".

15. avgust

Dvor na Uni. Srpsko nacionalno vijeće usvojilo je izveštaj "legitimne

delegacije srpskog naroda koja je vodila razgovore s predsjednikom Predsedništva SFRJ Borisavom Jovićem". Srpsko nacionalno vijeće je konstatovalo da rešenje Ustavnog suda Hrvatske o obustavljanju rada Zajednice opština Severne Dalmacije i Like nije u skladu s Ustavom SFRJ, te ih zbog toga ne obavezuje. Preporučuje se opštinama kojima je to rešenje uručeno da pokrenu postupak kod Ustavnog suda SFRJ. Na osnovu tačke 4. Deklaracije o suverenosti i autonomiji srpskog naroda u Hrvatskoj i člana 157. Ustava SFRJ, te člana 232. Ustava Republike Hrvatske Srpsko nacionalno vijeće je donelo odluku o provođenju plebiscita srpskog naroda u Hrvatskoj o srpskoj autonomiji od 19. avgusta do 2 septembra.

17. avgust

Severna Dalmacija i Lika. Specijalci Republičkog MUP izvršili prepad na stanice milicije u Benkovcu, Korenici i Obrovcu. U Benkovcu su uspeli da razoružaju miliciju. To im nije pošlo za rukom u Korenici, dok ih je narod u Obrovcu spremno dočekaao ne dozvolivši im ni da uđu u stanicu milicije. MUP Hrvatske poslao specijalce da onemoguće sprovođenje plebiscita. Srbi odgovorili podizanjem barikada. Počeo rat za Krajinu Zagreb. Prema saopštenju sa zatvorene sednice vlade Hrvatske dva aviona Ratnog vazduhoplovstva i Protivvazdušne odbrane presrela su tri helikoptera MUP Hrvatske nad Likom, upućena "na lice mjesta" (u Gračac gde se narod okupio pred zgradom opštine) da uspostave red i mir" i prisilila ih da se vrate u baze.

19. avgust

Knin. Počelo izjašavanje o autonomiji Srba u Hrvatskoj. Centralnoj komisiji već nešto posle sedam časova stigao je izveštaj iz sela Biovičina da su se svi meštani već izjasnili, a sat vremena kasnije i iz sela Ramljane i Ervenik jevljeno je da je sto odsto meštana izašlo na glasačka mesta. Do 14 časova glasalo je 15.000 Kninjana. Na Rijeci i Trstu u toku prepodneva izjasnilo se više od 3.000 Srba. U Dvoru na Uni masovan odziv birača. U selima Bačuga i Grabovac, opština Petrinje glasali i Hrvati. Uspešno glasanje i u Lici. "Slobodan Milošević s našim postupcima nema veze", rekao je dr Jovan Rašković okupljenim novinarima u Kninu. On je dodao da nema kontakte sa srpskim rukovodstvom i sve što radi srpski narod u Hrvatskoj radi iz svoje glave. Ovo je bio direktan odgovor dr Raškovića na optužbe hrvatskog vrhovništva da je sve ovo što se događa na političkoj sceni u Hrvatskoj rezultat preciznog smišljenog scenarija iz Srbije, direktno Slobodana Miloševića, Srpske akademije nauka i umetnosti, a poslednjih nekoliko dana kao "scenarist" se pominjala i Srpska pravoslavna crkava.

Komogovina opština Kostajnica. "Ovih dana sa najviših mesta Republike Hrvatske dolaze optužbe da naša crkva učestvuje u neakvim rušilačkim scenarijima. To je braćo moja i sestre, velika, podla laž. Srpska pravoslavna crkva nikad nije zavađala ljude, narode nije izazivala sukobe. Mi ne manipulišemo ni verom ni nacijom. nama je čovek svetinja, bez obzira kako se zvao i koje vere bio. Neka ta laž bude teret na leđima onih koji je šire", rekao je vladika Simeon (Zloković) na tradicionalnom narodnom zboru povodom Svetog Preobraženja. Istovremeno je obeležena i 300-godišnjica seobe Srba pod patrijarhom Arsenijem Čarnojevićem. Ispred crkve sagrađene u blizini gde je nekad bio srpski

manastir podignut u 17. veku brojnom okupljenom svetu obratili su se i književnici Dragan Kordić i Anđelko Anušić. O političkoj situaciji govorio je jedan od čelnika Srpske demokratske stranke iz Petrinje dr Rajko Josić. Bobota. Od 47 učenika Osnovne škole "Bogoljub Vukajlović" iz srpskog sela Bobote, koji su posle završenog osmogodišnjeg školovanja pokušali da se upišu u bilo koju srednju školu u Osijeku, primljen je samo jedan učenik – Alen Hubak- iz zaseoka Čelije kod Bobote. Stanovnike tog naselja kolonizovao je Pavelić za vreme NDH.

Reagovanja u celoj zemlji na zbivanja u Kninskoj Krajini: Beograđani odlučno podržavaju Kninjane, saopštava Izvršni savet Skupštine glavnog grada; građani Kraljeva "spremni za Knin": organizovani dobrovoljački odredi; Savezno izvršno veće odgovorno za stvaranje nove NDH; Kosovo Polje: čekaju poziv za Knin; zabrinutost u užičkom kraju: zaštititi ugrožene; Leskovac: savezni organi moraju da reaguju; Niš: hrvatska vlast potpuno nedemokratskim sredstvima pokušava da srpskom narodu uskrati demokratsko pravo; Nikšić: spremni da pomognu; podrška iz Drvara; Čačak Zašto ćuti Ante Marković?

Knin. Dr Jovan Rašković i dr milan Babić uputili telegram Predsedništvu SFRJ i Saveznom izvršnom veću za zahtevom da se spreči krvoproliće: "Zato što srpski narod pokušava da sprovede plebiscit kao političko izjašnjavanje o njegovoj autonomiji izloženi smo brutalnom odgovoru hrvatskog vrhovništva."

Glina. Na velikom zboru naroda glinske opštine u kojoj je tokom rata 1941-1945 pobijeno 60% Srba data puna podrška akciji Srpskog nacionalnog vijeća za izjašnjavanje o autonomiji Srba u Hrvatskoj. Pred oko 10.000 ljudi često i burno prekidani pravim ovacijama, govornici Petar Kralj, Mirko Korica, Mirko Radanović i Velibor Matijašević dali su punu podršku stanovnicima Knina, Benkovca, Obrovca, Gračaca, i svih srpskih opštinskih centara u Hrvatskoj u njihovoj borbi protiv represivnih mera nove hrvatske vlasti.

Borovo. Više od 3.000 ljudi prisustvovalo je osnivačkoj skupštini Mesnog odbora Srpske demokratske stranke. Među govornicima bili su predstavnici SDS iz Osijeka, Sarajeva, Vinkovaca, Beograda, Novog Sada i dr. mesta

Beograd. "Srbija smatra svojom obavezom da svim demokratskim sredstvima pomaže Srbe u Hrvatskoj u interesu zaštite njihovih ljudskih i građanskih prava i njihove egzistencije, "kaže se u pismu Predsedništvu SR Srbije, Predsedništvu SFRJ koje je potpisao Slobodan Milošević.

Predsedništvo SR Srbije konstatuje: "1. Da nastala kriza najrečitije govori da se problemi u Jugoslaviji ne mogu rešiti amandmanskim prepravkama postojećeg Ustava, već da se što pre mora doneti novi Ustav Jugoslavije koju treba da sačinjavaju jugoslovenski narodi koji žele da žive zajedno u miru i slozi. 2. Da u Predsedništvu SFRJ treba da se ubrzaju...započete pripreme za donošenje Zakona o otcepljenju kojim treba da se omogući onim narodima koji žele da istupe iz Jugoslavije, da to učine na miran način, ne povređujući interese naroda koji ostaju u jugoslovenskoj zajednici. U tom smislu Predsedništvo SR Srbije smatra da je narodni referendum jedini demokratski put ostvarivanja prava na samoopredeljenje i da ga treba sankcionisati postojećim Zakonom".

Beograd. Dr Vuk Obradović, predstavnik Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu za informisanje javnosti: "Nisu tačne izjave rukovodilaca

Republike Hrvatske da su avioni Ratnog vazduhoplovstva presreli tri aviona MUP Hrvatske i primorala ih na sletanje na aerodrom Lučko....”

20. avgust

Okučani. Autobus sa građanima iz Bačkog Gračaca, koji su pošli da glasaju u lički Gračac, zaustavljen kod Okučana i vraćen u Bačku. Milicioneri MUP Hrvatske pratili su autobus sve do Bogojeva (u Bačkoj).

Zagreb. Srpska pravoslavna crkva pozvala je vernike na međusobno uvažavanje i poštovanje svih žitelja Hrvatske. ovaj apel upućen je na svečanoj liturgiji povodom 196 godina hramovske slave Svetog Preobraženja, koju je služio sveštenik Vajo Jović. On je kao potpuno neosnovane odbacio optužbe iznete u hrvatskim medijima da je Srpska pravoslavna crkva uključena u ostvarivanje " nekog navodnog scenarija za destabilizaciju Hrvatske, izrađenog u Beogradu".

Knin. Zbog otkaza trojici milicionara 4.000 ljudi protestuje ispred milicijske stanice. Sekretar šibenskog SUP Ante Bujas na dnevniku Hrvatske televizije (HTV) saopštio da su otkaz dobili Milan Martić, Mirko Čenić i Nikola Amanović. Milan Martić, obraćajući se okupljenom narodu, rekao je da će kninski milicionari "ako treba položiti i svoje živote za odbranu naroda". Sava Mirković iz Polače obavestio je građane da su autobus i landrover puni specijalaca pokušali probiti barikadu dvadesetak kilometara od Knina u pravcu Splita u selu Civljanima. Naoružana grupa građana nije im, međutim, dozvolila prolaz.

Beograd. Sa sednice održane 19. i 20. avgusta Savezno izvršno veće saopštava : "Ustavno je pravo građana da ličnim izjašnjanjem zauzimaju političke stavove. ...Uprkos početnoj napetosti, izjašnjanje građana u Kninskoj Krajini odvija se na miran i demokratski način i neophodno je da se tako i završi".

Priboj. Sa sednice inicijativnog odbora za osnivanje Stranke demokratske akcije upućen telegram podrške Srpskoj demokratskoj stranci u Kninu.

21. avgust

Beograd. Saopštenje sa sednice Predsedništva SFRJ o zbivanjima u Kninskoj Krajini: "Prevazilaženje konfliktnog stanja podrazumeva poštovanje prava svih naroda i građana da se neposredno izjašnjavaju o ostvarivanju svojih suverenih prava i interesa, ali i poštovanju važećih zakona i ustavno pravnog poretka."

23. avgust

Knin. Petog dana plebiscita o autonomiji Srba Centralnoj izbornoj komisiji stižu prvi zvanični rezultati. Iz sela Raduč opštini Gospić stiglo je 700 popunjenih glasačkih listića, a samo dva glasača su se izjasnila protiv, dok su se svih 527 građana koji su glasali u selu Mogoriću izjasnili za autonomiju. U Glini je dotada glasalo 14.000, a u Petrinji 17.000 ljudi. izbornoj komisiji prijavljeni mnogi slučajevi policijskog ometanja glasanja. Zabeleženi su slučajevi privođenja, praćenja, pa čak i krivičnog gonjenja ljudi koji su uključeni u izborne aktivnosti. Ometanje se sprovodi većim intezitetom u opštinama gde Srbi nisu većinsko stanovništvo, dok u opštinama gde su Srbi u većini izjašnjanje teče bez većih problema. Oko 13 časova u selu Smrdeljima u kninskoj opštini razoružana je policijska patrola. Prethodne noći stanovnici Smrdelja doživeli su brojne policijske provokacije, na mestu gde je postavljena barikada. Nekoliko

puta gotovo celo selo je izlazilo na barikade, a upravo zbog noćasnog uznemiravnja seljaci su razoružali pomenutu policijsku patrolu. U Civiljanima, Cetini i Kijevu prethodne noći oko 23 časa

nestalo je električne energije; ova sela strujom snabdeva sinjska sekcija splitske "Elektrodalmacije".

Drniš. Drniški milicionari otkazali su poslušnost sekretaru šibenskog SUP-a Ante Bujasu i MUP-u Hrvatske. Strahoviti pritisak policijskih komandi na milicionare rezultirao je nervnim slomom policijskih funkcionera. Zbog nervnog sloma dva milicionara koja su odbila da učestvuju u napadu na Knin nalaze se u bolnici. Policijski prepad koji je trebalo da bude izvršen iz Drniša uključivao je i varijantu upada preko železnice pruge. Naime, železničari D Mitar Radinović i Srboљub Petojević čuli su konsultacije između saobraćajnog kontrolora Mate Višića i policijskih funkcionera o tome da se specijalci preko železničke pruge prebace na područje kninske opštine specijalnim šinskim vozilom "robelom", koje se inače koristi za održavanje i remont pruge. Posle pobune Drniških milicionara ova varijanta je otpala.

Knin. U Knin je stigao sekretar Srpske demokratske stranke iz Skradina Goran Pavasović, radnik šibenskog preduzeća "Sigurnost". Pavasović je izrazio svoju ozlojeđenost zbog maltretiranja koje doživljava. Naime, on je dobio poziv da se javi u sedište preduzeća, gde su ga sačekala dva inspektora šibenskog SUP-a, koji su ga priveli u stanicu milicije. Policajci su od Pavasovića tražili da im prizna mesto gde je sakrio bombe i drugo oružje. U kninskom Domu JNA održan sastanak udruženja boraca iz Knina, Drniša, Benkovca i Gračaca. Sastanku je prisustvovao i predsednik SUBNOR-a Hrvatske Rade Bulat koji je kritikovao borce zbog političkog neangažovanja oko poslednjih događaja u Kninu. Bulat je naglasio da narod ima pravo da se izjasni i da se brani, ali da se dok postoji sistem i poredak, ne može sve tolerisati. Tode Maglov smatra da ne postoji nikakva potreba da se drže straže i da među ljudima koji se angažuju u odbrani naselja i u Srpskoj demokratskoj stranci ima četnika. Na njegovo mišljenje reagovalo je nekoliko prisutnih koji mu nisu dali za pravo. Nikola Arežina je istakao da je za čitavu situaciju krivac hrvatska vrhuška i da rukovodstvo Hrvatske treba da podnese ostavku. Momir Popović se žalio da su ga u vozu, kojim je putovao za Knin, legitimisali milicionari sa šahovnicom na policijskoj šapki. Kada je milicionaru koji ga je legitimisao rekao da ide u Knin on je pozvao još dvojicu policajaca koji su ime Momira Popovića tražili u nekakvom spisku, a pošto ga nisu našli, Popovićevo ime su dopisali. Popović je naglasio da narod u Hrvatskoj nema budućnosti pod ovom vlašću, jer je ona, po njegovim rečima, ustaška falanga.

Zagreb. Počeo plebiscit o autonomiji Srba i u glavnom gradu Hrvatske. Početak je protekao mirno i bez incidenata, prema rečima predsednika Komisije za sprovođenje izjašnjavanja, člana Srpskog kulturnog društva "Prosvjeta" Dušana Čavića. Ukoliko bude potrebno, i odobreno, mesto izjašnjavanja nastojaće se organizovati i na otvorenom prostoru. No, do sada to mesto neje pronađeno. Mislili smo to otvoriti pred Srpskom pravoslavnom crkvom, ali su to odbile crkvene vlasti. Budući da nismo mogli dobiti prostor ni u opštinama Maksimir, Peščenica, Dubrava, Novi Zagreb, Trešnjevka i Susegrad, odlučili smo da ga otvorimo u jednoj od prostorija "Prosvjete", u Preradovićevoj ulici, izjavio je Čavić.

Knin. Direktor tvornice vijaka iz Knina Nikola Kesić obavestio je na konferenciji za štampu da je Narodna banka Hrvatske, odlukom hrvatske vlade, blokirala žiro račun Tvornice vijaka. Portparol Srpske demokratske stranke Ognjen Ignjatović rekao je da se očekivalo da će hrvatska vlada posle pretnje silom i pokušaja njene primene povući poteze koji vode iscrpljenju kninske privrede.

Rijeka. Centralna komisija za sprovođenje plebiscita Srba u Istri o autonomiji, čije je sedište u Rijeci, izdala je proglas, u kome zahteva da Srpsko nacionalno vijeće produži rok plebiscita o autonomiji za onoliko koliko je narodu državnom prisilom hrvatske blasti bilo onemogućeno da se izjasni. Obaveštava se javnost da su tek danas, 23. avgusta, ostvareni nužni uslovi za plebiscit o autonomiji Srba koji žive u Istri, tako da će tek od sutra biti moguće glasanje u Puli, Poreču, Rovinju, Umagu, itd. Najgrublje su uvrede i institucije da se plebiscit odvija u crkvama svetog Nikole i svetog Georgija u Rijeci. Ova laž je najgrublja provokacija medija na vlasti. Centralna komisija shvata Jugoslaviju kao savremenu evropsku državu, u kojoj je moguć plebiscit bilo kojeg njenog naroda, i to demokratski, javno i danju. Glasanje noću uz sveće, tamjan i molitve, ne shvatamo "kao demokratiju, jer militva Bogu je molitva protiv pritisaka i nasilja".

Knin. Izvršni odbor Srpske demokratske stranke odlučio je da zastupnici ove stranke ne idu na sutrašnju sednicu Sabora Hrvatske, i da je jedan od zastupnika Ratko Ličina samo pročitao u Saboru zvanično saopštenje SDS povodom političke situacije u Hrvatskoj. Portparol SDS Ognjen Ignjatović obavestio je da ova stranka priprema razgovore sa čelnicima HDZ-a i da će stranačku delegaciju formirati i pripremiti profesor dr Vojislav Vukčević. Ignjatović je odlučio odbacio ocene da je SDS teroristička stranka, istakavši da je takvo mišljenje kroatocentričnih stranaka izraz njihovog srbožderstva. "Ako je neko napao demokratiju, onda je to hrvatska država, koja je protiv demokratskog izjašnjavanja građana poslala oklopne transportere. Narod je spontano organizovao zaštitu naselja, a svoju decu i žene poslao u zbegove", rekao je Ignjatović. On je međustranačku akciju potpisivao peticije za izgon iz Šibenika akademika Jovana Raškovića i čelnike SDS-a Branka Popovića i Marka Dobrijevića nazvao fašističkim činom i genocidnim recidivom jedne politike. Date su informacije i o šikaniranju Srba, naročito članova SDS u velikim gradovima; Srbima se pretilo telefonskim pozivima i noćnim terorom. Brojni radnici srpske nacionalnosti napuštaju svoja radna mesta zbog šikaniranja i odbijanja njihovih kolega Hrvata da rade s njima samo zato što su Srbi. Slunj. U nekim nacionalno mešovitim selima slunjske opštine u dvorišta srpskih seljaka vraćaju nepoznati ljudi, zagledaju zgrade i zemljišta uz komentare "ovo je moje", "ovo ćeš uzeti ti" i slično.

Pančevo. Za dva dana u pančevskoj mesnoj zajednici Stari grad za autonomiju Srba u Hrvatskoj izjasnilo se 1.200 građana s ovakvim pravom glasa. Beograd, Vršac, Obrenovac, Bor.....Počelo izjašnjavanje Srba iz Hrvatske koji žive u ovim mestima o srpskoj autonomiji u Hrvatskoj Zagreb. Na zajedničkom skupu hrvatskih političkih stranaka glavni tajnik HDZ-a Miljenko Žagar: "U ovakvim situacijama nema prevelikog dogovaranja, nego se mora djelovati, a u tom djelovanju Hrvatska je posve sputana. Najprije teritorijalno, jer danas više nemate niti jednog mjesta u Hrvatskoj gdje nema Srbina".

24. avgust

Knin. Sesti dan izjašnjavanja građana o srpskoj autonomiji. Delimični rezultati izjašnjavanja koji pristižu u Centralnu izbornu komisiju govore o velikom odzivu glasača i gotovo stoprocentnom pozitivnom određenju građana za autonomiju. U Ličkoj Jasenici svih 522 glasača izjasnilo se za autonomiju, a u naseljima Begovac i Blata na isti način glasala su 363 građanina. U selu Cetini, kod Knina niko se od 598 birača nije izjasnio protiv autonomije. Danas je počelo izjašnjavanje i u selu Otišić u sinjskoj opštini. U Rijeci je do sada glasalo 12.000 građana ali izjašnjavanje u ovom gradu teče u znaku medijskog bojkota. Radio Rijeka i Novi list odbili su da objave oglase o plebiscitu, a policija je sprečila isticanje plakata na javnim mestima. U nekim mestima hrvatska policija je uspevala da zapleni glasačke materijale. U Kostajnici, posle ovakvog postupka policije, građani su "oslobodili" glasačke listiće iz ruku policajaca.

Rijeka. Uhapšen Milorad Pavić predsednik opštinske izborne komisije za sprovođenje plebiscita o autonomiji Srba u Hrvatskoj. Tom prilikom je zaplenjeno i 5.000 ispunjenih glasačkih listića, kao i odgovarajući birački spiskovi.

Knin. Šibenski biskup Srećko Badurina uputio je pismo episkopu dalmatinskom nikolaju, u kojem posle konstatacije da se povećava jaz između srpskog i hrvatskog naroda, apeluje na katoličko i pravoslavno sveštenstvo da radi na smanjivanju međunacionalnog nepoverenja. Episkop dalmatinski nikolaj odgovorio je danas šibenskom biskupu, a svoj odgovor uputio je i Srpskom radio Kninu, s molbom da se apel emituje. Episkop Nikolaj se složio sa ocenom šibenskog biskupa i prihvatio njegovu sugestiju da se sveštenstvo uključi u akciju zbližavanja naroda. Međutim, Nikolaj je ocenio da "u hrvatskoj Vladi i sredstvima informisanja nema dovoljno političke mudrosti", što dalmatinski vladika smatra glavni razlogom za stvaranje jaza. Episkop je zamerio i generalu Franji Tuđmanu zbog njegovih političkih izjava. "Nije se moglo očekivati, a eto, ipak se to dogodilo, da predsednik Predsedništva Hrvatske gospodin Tuđman narod Gračaca naziva ruljom. Ovo je više puta emitovano i time je još više narušen ugled predsednika Predsedništva u javnosti". Nikolaj je upozorio da nema posledica bez uzroka, a da u ovim događajima uzrok leži u noćnom napadu na policijske stanice u Benkovcu, Obrovcu i Gračacu, gde je srpsko stanovništvo većinsko. "Sa žaljenjem konstatujem da u pojedinim mestima u eparhiji dalmatinskoj gde je populacija Hrvata rimokatoličke veroispovesti mnogobrojnija ima doživljenih neprijatnosti i slanja, naročito dece, u bezbednije krajeve zbog nedoličnog ponašanja i pretnji vernicima Srpske pravoslavne crkve. ovo se čini i prema sveštenicima i njihovim porodicama"-ističe Nikolaj.

Knin. Konferencija sindikata Železničkog prevoza Knin najoštrije osuđuje nedemokratski i necivilizacijski čin vlade Republike Hrvatske, koji je direktno uticao na blokadu žiro računa kninske Tvornice vijak. Zahteva se od vlade da se ovaj problem odma reši.

U protivnom, Železnički prevoz Knin će biti prisiljen da preduzme i oštrije mere u znak solidarnosti i podrške radnicima Tvornice vijak.

Zagreb. Ulaz u prostorije Srpskog kulturnog društva "Prosvjeta", u čijim prostorijama u preradovićevoj ulici je počelo izjašnjavanje o autonomiji Srba u Hrvatskoj, osvanuo je umazan fekalijama. Uprkos tome,

izjašnjavanje je počelo. U 17. časova, međutim, došla je grupa milicionara, na čelu sa inspektorom Mihailom Gazibarićem, koji je naredio aktivistima Srpske demokratske stranke da zatvore prostorije u kojim je teklo izjašnjavanje, navodno, zbog toga što nisu prijavili skup i što neovlašćeno koriste prostorije. nisu pomogla ni uveravanja sekretara SKD "Prosvjeta" dr Stanko korać, koji je milicionara upoznao sa činjenicom da je odobrenje izdalo za korišćenje izdalo Predsedništvo "Prosvjeta". Posle toga na lice mesta je stiglo 15 uniformisanih milicionera. Onemogućen je kontakt aktivistima SDS sa centralom stranke u Kninu.

Zagreb. Predsedništvo Srpskog kulturnog društva "Prosvjeta" u izjavi za javnost ističe da "pravna država kojoj je savest mirna ne vrši diskriminaciju po nacionalnoj osnovi." Pokušaj da izjašnjavanje spreči silom vlasti i policije ocenjujemo kao nesrećnu gestu onih pojedinaca koji imaju moć da upute policiju na narod.." Predsedništvo Srpskog kulturnog društva ocenjuje da su vlasti svojim izjavama u sredstvima javnog informisanja i zastrašujućom kampanjom "stvorile snažno antisrpsko raspoloženje čije posledice trpi srpski narod u svakodnevnom životu". Talas dezinformacija i indoktrinacije javnosti širi se kao elementarna nesreća, pa Predsedništvo "Prosvjete" zahteva da se prekine propagandni rat. Predsedništvo SKD "Prosvjeta" na kraju izjave kaže dase "općesrpski otpor, u kome učestvuju Srbi svih političkih uvjerenja ne može nazvati terorizmom, već revoltom koji će trajati sve dok se vitalna pitanja srpskog naroda ne rješe kako se to rješava u sredinama sa bogatijom kulturnom i političkom tradicijom".

Osijek. Antisrpski ekcesi zabeleženi i u ovom gradu.

Silaš. U ovo selo blizu Osijeka gde žive Srbi doseljenici iz Kninske Krajine (potomci solunskih dobrovoljaca), u poslepodnevnim časovima hrvatska policija iz Ernestinova je došla po spisak onih Srba koji su glasali za autonomiju. Dušan Pribilović, predsednik SDS u Silašu saopštio je da je komandir stanice milicije iz Ernestinova došavši u Silaš rekao da je iz Zagreba stigla telegrafska zabrana izjašnjavanja o autonomiji i naredba da se predaju spiskovi onih koji su glasali. S velikim uzbudjenjem okupljeni meštani su takav zahtev odbili.

Beograd. Glasačko mesto u Mesnoj zajednici "Terazije" u Beogradu posetili su predsednik Centralne izborne komisije i predsednik Skupštine opštine Obrovac Sergej Veselinović i advokat Milan Dupor, član Glavnog odbora Srpske demokratske stranke. Veselinović je rekao da je odziv Srba na plebiscit izuzetno veliki. On je upozorio da opštinama u Hrvatskoj s većinskim srpskim stanovništvom prete ekonomska blokada.

Kula, Kovin. Otvorena glasačka mesta za izjašnjavanje o autonomiji.

25. avgust

Knin. Iako izjašnjavanje o autonomiji Srba traje već nedelju dana, hrvatske vlasti ne prestaju s pokušajima da primenom raznih oblika državnog terora spreče njegovo održavanje. Posle neuspelih pokušaja da noćnim policijskim napadima okupira severnodalmatinske opštine, MUP Hrvatske usmerava oštricu represije na veće gradove (Rijeka, Zagreb, Osijek...), gde su Srbi manjinsko stanovništvo. Centralnoj izbornoj komisiji u Kninu i dalje stižu zvanični rezultati iz pojedinih mesta iz kojih se vidi da je opredeljenje srpskog naroda za autonomiju gotovo apsolutno. Tako se na primer, od 119 glasača u drniškom selu Velušić samo jedan opredelio protiv autonomije, a u mnogim drugim mestima nije bilo

nijednog glasa protiv.

Tenja. U ovom mestu, pored Osijeka, gde je u biračke spiskove upisano 5.000 punoletnih Srba, prvi dan izjašnjavanja o autonomiji izazvao je veliko interesovanje: od 08:30 do 11 časova za autonomiju se izjasnilo više od 1.000 lica. Informacija o zabrani glasanja i zahtevu za predaju hrvatskoj policiji spiskova glasača izazvala je odlučnost da se glasa po svaku cenu. SDS u Tenji, naglasivši da Srbi u Tenji nijednog trena nisu ni pomišljali da odustanu od glasanja.

Beograd. Prvog dana plebiscita izjasnilo se 20.000 Beograđana. Zbog velikog interesovanja otvoreno je još šest glasačkih mesta.

Stara Pazova. Prvog dana izjašnjavanja o autonomiji Srba u opštini Stara Pazova glasalo je preko 1.500 građana.

Loznica. Zbog velikog interesovanja Srba rođenih u Hrvatskoj, a nastanjenih u zapadnoj Srbiji i istočnoj Bosni, produžen prvobitni rok za izjašnjavanje do 27. avgusta.

Jagodina, Cuprija. Otvorena glasačka mesta.

Petrinje. Osnovana Socijalistička partija Hrvatske. U dokumentu, štampom latinicom i ćirilicom, uz napomenu da je SPH samostalna politička organizacija koja će delovati na demokratskim načelima, posebno se naglašava da će se SPH zalagati za afirmaciju nacionalnih interesa svih naroda i narodnosti. SPH je jedina stranka u Hrvatskoj koja u ovom političkom programu pominje učesnike NOR-a, pa kaže da su borci NOR-a "nezaobilazni faktor društvenih i političkih zbivanja u Hrvatskoj i Jugoslaviji". Sedamsto delegata "iz cele Hrvatske" izabralo je za predsednika Borislava Mikelića, direktora fabrike "Gavrilović".

26. avgust

Knin. Član Centralnog odbora Srpskog kulturnog društva "Zora" Veljko Đurić promovisao je na konferenciji za štampu prvi broj Srpske zore, časopis SKD "Zora". On je naglasio da se Srpska zora nastavlja na tradiciju ranijih časopisa dsalmatinskih Srba, naročito ističući Srpsko-dalmatinski magazin, koji je 1836. godine pokrenuo Božidar Petranović.

Karlovac. Počelo izjašnjavanje Srba iz ovog grada. U Karlovcu, posle problema s opštinskim vlastima oko mesta izjašnjavanja (predsednik Skupštine opštine Karlovac Dragutin Pribanić zabranio da ono bude u prostorijama mesnih zajednica), održava se u zgradi srpske pravoslavne Gornjokarlovačke eparhije. "Imali smo juče, ali i danas problem s opštinskim vlastima oko mesta održavanja plebiscita", kaže Petar Mirić član glasačkog odbora u Karlovcu. "U toku noći nepoznata lica su skinula obaveštenje o mestu održavanja plebiscita, razbili prozor na Eparhiji gornjokarlovačkoj gde je bio plakat i oštetila kapiju s obaveštenjem o plebiscitu".

Vojnić, Vrginmost. Počeo plebiscit u ovim i u drugim mestima Korduna.

28. avgust

Rijeka. I pored ulaska hrvatske policije u prostorije SDS i zaplene glasačkih listića, plebiscit se nastavlja. Dotad glasalo oko 10.000 ljudi (koliko otprilike ima i članova Srpska demokratska stranka). Rezultati glasanja u ovom regionu pokazali su da je gotovo 100 odsto glasača za autonomiju Srba u Hrvatskoj. Inače, rezultate glasanja u Rijeci proverava kompjuter, koji sprečava da neko glasa više puta, a rezultate posle toga verifikuje Centralna komisija, u kojoj su predstavnici Srpske demokratske

stranke, Jugoslovenske samostalne demokratske stranke, Srpske radikalne stranke i jedan predstavnik Istarskog demokratskog sabora.

Knin. Blokadom računa Tvornica vijaka kažnjena zbog (političke) "neposlušnosti" (Kninjana): sa Splitskom bankom nije postignut sporazum; uspostavljeni kontakti s beogradskim "Jugoautom".

Šibenik. Akademik Jovan Rašković, u poslednje vreme bio je često izložen raznim pretnjama, pa i fizičkim, i svakodnevnim neugodnostima, te je, kako ističe načelnik SUP-a u Šibeniku Ante Bujas, zatražio i ličnu zaštitu. Sve se ovo povezuje s aktivnostima akademika Raškovića u Srpskoj demokratskoj stranci.

Šibenik. Veći broj radnika srpske nacionalnosti u preduzećima TEF i TLM dobilo otkaz.

Prkos. Srbi iz ovog sela na Kordunu izlašnjavali su se o srpskoj autonomiji u kući Đure Dobrića. Oko devet časova, dok je domaćin bio na poslu a njegova supruga Milka ostala sama, u kuću na osami, ublizini sela, upala su dvojica maskiranih ljudi i tražila od Milke da im preda glasačke listiće. Ona je to odbila, posle čega su joj napadači svezali maramu preko očiju, tukli je i maltretirali. U žurbi su pretražili kuću, ali nisu našli ono što su tražili, a zatim su se izgibili u šumi.

Karlovac. Nadležne opštinske vlasti zabranile su izjašnjavanje o autonomiji u prostorijama SDS u ovom gradu, tako da su se organizatori plebiscita, nemajući drugog izbora, obratili Pravoslavnoj eparhiji i naišli na razumevanje. Tim postupkom Eparhija je međutim, navukla agresiju ratobornih karlovačkih Hrvata. Svake noći oni razbijaju prozore na zgradi Eparhije, šaraju po zidovima, zabijaju noževe u vrata ... Tako je bilo i prethodne noći, s tim što je, kao novost, na zidu pravoslavne crkve osvanuo natpis "Hvala ti, Bože, što sam Hrvat – ustaša".

Karlovac. Na plebiscitu po autonomiji Srba u Hrvatskoj na području pet opština karlovačko-kordunaškog regiona glasalo je "za" 41.435 građana. Zagreb. U Preradovićevoj ulici 18 razbijena tabla na kojoj je ćirilicom pisalo Srpsko kulturno društvo "Prosvjeta".

Kula. Na tri glasačka mesta u Crvenki, Sivcu i Liparu završeno izjašnjavanje o autonomiji, a svoj glas dalo je više od 1.800 građana kulske opštine.

30. avgust

Srb. Srpsko nacionalno vijeće usvojilo izveštaj Komisije za sprovođenje plebiscita o autonomiji Srba u Hrvatskoj. Rezultati glasanja su: za autonomiju glasalo 567.127, protiv 144, a 46 listića je bilo nevažećih. Beograd. Osnovana Srpska demokratska stranka za Srbiju.

3. septembar

Stara Gradiška. U ovom mestu (gde je u vreme tzv. NDH bio zloglasni ustaški logor za Srbe) i okolini učestalo se ruše ili skrnave srpski nadgrobni spomenici.

4. septembar

Knin. Uznemireni dolaskom trojice funkcionera MUP-a Hrvatske u kninsku stanicu javne bezbednosti, nekoliko hiljada građana okupilo se oko 14 časova na protestnom skupu ispred stanice milicije. Okupljenom narodu obratili su se zastupnici Srpske demokratske stranke Jovan Opačić i dr Dušan Zelembaba i jedan od trojice kninskih milicionara koje je MUP

Hrvatske suspendovao.

Knin. Skupština opštine Knin uputila je protestno pismo Ustavnom sudu Jugoslavije, Saboru Hrvatske i jugoslovenskoj javnosti. Njegova osnovna poruka glasi da se prava Srba u Hrvatskoj ne mogu svesti na prava nacionalnih manjina. U pismu se zahteva da Ustavni sud Jugoslavija preispita saglasnost nekih članova Ustava Hrvatske s Ustavom Jugoslavije. Po mišljenju Skupštine opštine čl. 68 Republičkog ustava, koji reguliše upotrebu pisma, i čl. 69, koji reguliše udruživanje opština u regionalne zajednice, u suprotnosti su sa Saveznim ustavom. Ustavni propis koji uz ćirilicu zahteva obavezno upotrebu latinice-kaže se u pismu-svodi prava srpskog naroda u Hrvatskoj na pravo nacionalnih manjina i u suprotnosti je sa čl. 70, st. 1 Ustava SFRJ i čl. 246 Ustava SFRJ. Amandman 69, na Ustav Hrvatske, koji oduzima pravo opštinama da se samostalno udruže u regionalne zajednice u suprotnosti je s amandmanom 25 na Ustav SFRJ, koji takvo pravo priznaje. U drugoj protestnoj noti Predsedništvo Skupštine opštine Knin osuđuje izjavu predsednika Skupštine opštine Šibenik Paška Bubala Slobodnoj Dalmaciji da je on (Bubalo) lično potpisivao peticiju za proterivanje iz šibenske bolnice predsednika Srpske demokratske stranke Jovana Raškovića, generalnog sekretara SDS Branka Popovića i člana Glavnog odbora SDS Marka Dobrijevića: "Smatramo da koliko god je sramptno prikupljati potpise za izgon ljudi sa određene teritorije, da je još sramotnije reći da je to demokratski čin, kao što je to Slobodnoj Dalmaaciji izjavio prvi čovek Skupštine opštine Šibenik".

5.septembar

Beograd. Srpska demokratska stranka neće krvoproliće u Hrvatskoj, ona se bori demokratski i političkim metodama za prava Srba, za nacionalni i kulturni indentitet bez "suflera" i pomoći sa strane, da bi se oduprla kroatocentrizmu nove vlasti u Hrvatskoj. To je, u najkraćem, sadržaj konferencije za štampu koju je u Međunarodnom pres centru održao predsednik SDS skademik Ajovan Rašković sa saradnicima. On je izjavio da su i jedan i drugi fonogram (prvi razgovora s generalom Tuđmanom i njegovim savetnikom Slavenom Leticom objavljen u zagrebačkom Danasu, i kafanskog razgovora, objavljen u splitskom Slobodnom mjedniku) ilustracija neviđene hajke protiv njega (Raškovića) koja se vodi u Hrvatskoj. S Tuđmanom neće više razgovarati, osim ako dođe u Knin.

7. septembar

Zagreb. U priopćenju MUP-a Hrvatske koje je potpisao ministar Josip Boljkovac zahteva se da Srbi najkasnije do 11. septembra u 12 sati najbližoj policijskoj stanici predaju oružje i municiju koje su "nasilno uzeti ili na drugi način protivzakonito pribavljeni". Ako se ne postupi prema navedenom zahtevu, MUP će preduzeti "odgovarajuće zakonske mjere, uključujući krivično pravne i druge represivne mjere".

Zagreb. Radikalno udruženje za Sjedinjene evropske države najodlučnije protestuje protiv pogromaških mera koje se u poslednje vreme u Hrvatskoj preduzimaju protiv čelnika i pripadnika Srpske demokratske stranke.

8. septembar

Benkovac. ultimatumom se ne rešavaju problemi zajedništva u nacionalno nehomogenim sredinama, rekao je Zdravko Zečević, predsednik opštine Benkovac u prvom reagovanju na zahtev MUP-a Hrvatske o razoružavanju Srba. U opštini Benkovac nije stanovništvu ni deljeno nikakvo oružje. "Nama je oružje nasilno oduzela policija. Reč je o iznenadnom upadu organa SUP Zadar 17. avgusta posle ponoći, kada je odneseno naoružanje našeg rezervnog milicijskog sastava. Mi smo na nivou Skupštine opštine i nedavno raspravljali i zaključivali da upravo onaj koji je inicirao i dozvolio tu nepromišljenu ipolitički vrlo štetnu akciju treba i da odgovara. Taj upad u naš grad pod zaštitom mraka nije bilo nikakvo izražavanje demokratije. Naprotiv, sada mi tražimo da nam se vrati oduzeto naoružanje. Do danas niko nije službeno objasnio taj potez milicije, a upravo odatle je sve i počelo". Na pitanje da li može da pretpostavi kakav će odgovor Srba u Benkovcu biti na poziv za razoružanje, predsednik opštine odgovorio je negativno. "Na samoorganizovanje naroda", kaže on, "nema presudnog uticaja u tom smislu ni Srpska demokratska stranka, ni pojedinci. Ljudi ne veruju nikome, jer su dugo i često varani". Zato smatra da ljudi u selima neće predati svoje lovačke puške i štucove, jer su čvrsto ubeđeni da im to služi za samozaštitu.

9. septembar

Knin. Rukovodstvo Srpske demokratske stranke i Srpsko nacionalno vijeće neće službeno reagovati na saopštenje MUP-a Hrvatske o vraćanju oružja. Portparol SDS Ognjen Ignjatović istakao je da se ta stranka pitanjima oružja "nikadanije bavila", te da nije organizovala ni seoske straže niti blokade puteva. Reč je isključivo "o spontanom samoorganizovanju naroda", u kojem nije učestvovala ni SDS niti bilo koji opštinski organ u Kninu i drugim mestima, rekao je Ignjatović. Do sada u Kninu, posle poziva MUP-a Hrvatske, nije bilo vraćanja oružja. Straže na putevima oko Knina se uglavnom ne primećuju, a barikade su gotovo u potpunosti uklonjene.

10. septembar

Zagreb. Na konferenciji za štampu u Predsedništvu Hrvatske Josip Boljkovac, ministar unutrašnjih poslova, obećao je da će se za nekoliko dana rešiti "kninska kriza": "Ne bude li rješenje kninskog problema moguće na miran i civilizovan način, vlast će upotrijebiti sva zakonom dozvoljena sredstva".

Donji Lapac. Na temeljima porušene crkve Svete Petke u zgradi Skupštine opštine Donji Lapac održani su pregovori između Srpskog nacionalnog vijeća i predstavnika hrvatskog vrhovništva. Posle završenih pregovora u ime Srpskog nacionalnog vijeća njegov predsednik dr Milan Babić, potpredsednik David Rastović i sekretar Dušan Vještica, s jedne strane, i hrvatski ministar policije Josip Boljkovac, predsednik Veća općina Sabora Slavko Degoricija i Stjepan Pečevski, podsekretar u MUP-u, s druge strane, potpisali su zajedničko saopštenje javnosti. U njemu se ističe da je do ovih razgovora došlo na inicijativu predsednika Skupštine opštine Sinj Jerka Vukasa, koji je i prisustvovao razgovorima. Dalje, konstatuje se da

su utvrđene polazne tačke za smirivanje i rešavanje napetosti. Mere su definisane na sledeći način: - da se svi problemi (politički i ekonomski) rešavaju uz dogovaranje institucija; - da se politička pitanja rešavaju i međustranačkim dogovorom. Obe delegacije se zalažu za postupno vraćanje oružja i da se u hrvatskom Saboru pokrene postupak za povratak SUP-a u Knin. Na novinarsko pitanje o teritorijalnoj nadležnosti kninskog SUP-a, ukoliko bude ponovo formiran, Babić je odgovorio da bi taj SUP imao u najmanju ruku nadležnosti na teritoriji Zajednice opština Severne Dalmacije i Like. Na ovu Babićevu izjavu odmah je replicirao ministar policije Boljkovac rekavši da " to ne dolazi u obzir".

Srb. Posle razgovora u Donjem Lapcu u susednom Srbu održana je sednica Srpskog nacionalnog vijeća, kojoj su prisustvovali dr Jovan Rašković i zastupnici SDS u Saboru. Srpsko nacionalno vijeće je prihvatilo zajedničke zaključke iz Donjeg Lapca, a dr Rašković je u oči početka sednice izjavio da tim susretom i postignutim dogovorom nisu rešeni problemi, ali je važno što su se "konflikti odgodili i otvorile mogućnost da obje strane iznesu svoja prava i dublja stanovništva".

11. septembar

Zagreb. Josip Boljkovac, ministar unutrašnjih poslova Hrvatske, u izjavi HINI o razgovorima u donjem Lapcu: " U tim razgovorim mi nismo htjeli prihvatiti ni jednu stranku. Nikakavo Nacionalno vijeće po zakonima i jurisdikciji ove naše hrvatske države ne postoji i mi ga ne priznajemo. Mi smo vodili razgovore posredstvom predsjednika sinjske općine gospodina Jerka Vukasa s prjedsednikom Skupštine općine Knin gospodinom Milanom Babićem i s predstavnicima općinskih struktura iz Lapca".

12. septembar

Knin. Prema izjavi načelnika Stanice javne bezbednosti u Kninu Slobodana Vujka "do danas u Kninu nije bilo nijednog slučaja vraćanja bilo kakvog oružja". Reč je o 30 automatskih pušaka, 70 poluatomatskih pušaka, oko 110 pištolja i 30.000 metaka koji su iz skladišta za oružje namenjeno rezervnom sastavu milicije uzeti 18. avgusta. Posle grubih antisrpskih izjava pojedinaca koji predstavljaju hrvatsku vlast, a koje su usledile odmah posle sastanka u Donjem Lapcu, i kompromisnog saopštenja koje su potpisali srpska i hrvatska strana, među srpskim stanovništvom se ponovo pojavila neverica. Ne poverenje među stanovništvom Kninske Krajine uglavnom izazivaju nagle personalne promene u policijskim stanicama, i to baš u mestima gde živi mešovito stanovništvo a naročito u mestima oko Knina. Naime uklanjaju se Srbi, a njihova mesta dovode Hrvati, od kojih mnogi s kriminalnim sudskim i policijskim dosijeima. Knin. Oko 15 časova Savet narodnog otpora uputio je preko Srpskog radio Knina apel da se oružje ne vraća, da se u Kninu i dalje vijore jugoslovenske zastave, jer se tu "brani Jugoslavija", te da su razgovori u Donjem Lapcu još jednom pokazali dvoličnost hrvatske politike, koja, pored ostalog, želi i da dr Milana Babića prikaže kao popustljivca, mada je jasno, kaže se u ovom apelu, da je do razgovora došlo na mlbu hrvatskog vrhovništva.

Knin. Dr Milan Babić u kontakt emisiji Radio Knina: " Zalagaću se da građani vraćaju oružje, ako su ga protivzakonito uzeli, ali u trenutku kada budu imali povjerenje i sigurnost u institucije sistema.... dosadašnjim potezima hrvatska vlada i Ministarstvo unutrašnjih poslova izgubili su

povjerenje u srpskom narodu". Povratak SUP-a u Knin i povlačenje specijalaca iz okoline Knina, neki su od preduslova za vraćanje tog poverenja. Povodom navoda koje je izrekao i sam boljkovac da u Srpskom nacionalnom vijeću i SDS postoje razilaženja: "Do raskola nije došlo. Uostalom na sastanku u Lapcu bio je predsjednik, potpredsjednik i sekretar SNV, pa ne znam otkud im ta ideja". Na pitanje zašto predstavnici Srba ne idu u Sabor i tamo se bore za interes svog naroda usledio je Babićev odgovor: "Predstavnici srpskog naroda su manjina i jednom logikom hrvatskog Sabora ta se manjina stalno ignoriše, iako je definisano u Ustavu da su Hrvati i Srbi ravnopravan narod. Zato se mi zalažemo ne da idu naši predstavnici u Sabor pa da im se tamo zviždi ili ih se ignoriše već da se uspostave takva institucija Sabora koja će omogućiti ostvarivanje ravnopravnosti, a to je, u najmanju ruku, dvodomni sabor i srpska autonomija. S kim su zapravo predstavnici hrvatske vlasti u Lapcu razgovarali: s nekim političkim subjektom koga priznaju ili koga ne priznaju? Babić: "oni su želeli da razgovaraju isključivo s predsjednicima opština. Međutim, dao sam im do znanja da smo mi i predsjednik, potpredsjednik i sekretar SNV, i da oni, pored toga što razgovaraju s predstavnicima opština, razgovaraju i s delegacijom Srpskog nacionalnog vijeća. Oni su to prihvatili, s tim da se to ne ističe, pa smo se dogovorili da ipak razgovor teče kako je počeo, bez insistiranja na stranačiju i pripadništvu drugim organizacijama, nego smo prihvaćeni kao hrvatska i srpska strana".

14. septembar

Stipe Mesić (još neproglašeni član Predsedništva SFRJ iz Hrvatske) u intervju Seadi Vranić u Borbi: "Ne razmišljamo o otcjepljenju"... Seadi Vranić: Hrvatska vlada kojoj ste vi presjedavali tri mjeseca, donijela je neke odluke koje su izazvale dosta nervoze, pa i raznih priča u javnosti. Nisu li priče o naoružanoj civilnoj zaštiti, specijalnim odredima jednonacionalnih redarstvenika, nacionalnoj gardi i općoj militarizaciji Hrvatske potakle nelagodnu i isprovocirale ljude, a posredno podgrijale teren za ono što se dogodilo u Kninu? Stipe Mesić: Oko toga ima toliko izmišljotina da sve to graniči s fantastikom. Nikad nitko niti u vladi niti u bilo kojoj instituciji sistema ni jednom riječju nije spomenuo hrvatsku nacionalnu gardu. O tome je koliko je meni poznato, u jednom intervju govorio dekan Ekonomskog fakulteta u Zagrebu i to isključivo u svoje ime i to nema nikakve veze s vlašću. Što se tiče civilne zaštite ne radi se o nikakvim oružanim odredima, nego o doista civilnoj jedinici koja će se uključiti, na primjer u osiguranje ili u gašenje požara kako bi smo ubuduće sprječili katastrofalne štete kakve su nam požari napravili ove godine. Nismo stvorili nikakve "specijalne jedinice" s namjerom da ih upotrijebimo protiv srpskog ili bilo kojeg naroda. To je čista podvala.... Seada Vranić: Ne možete ipak poreći da se radi o etnički čistim jedinicama. Stipe Mesić: Vidite danas se mnogi mladići, Hrvati, žele javiti u policiju i armiju. Dosad je uvijek tvrdilo da Hrvati i Slovenci za te službe nemaju interesa, jer su, navodno, manje razvijene sredine i siromašnije stanovništvo uvijek skloniji uniformama. U oiržtanju je bila prevara i manipulacija.... U pitanju je bila zapreka koja je pod krinkom famozne političke podobnosti

jednostavno onemogućavala da se te službe pod istim uvjetima otvore za pripadnike svih naroda. U Hrvatskoj smo takve prepreke uklonili, a rezultat toga je pojačan interes Hrvata za školovanje u armijskim i milicijskim školama, kao i za te službe uopće.

18. septembar

Knin. na sednici izvršnog odbora SDS dr Dušan Zelembaba istupio iz Izvršnog odbora i Glavnog odbora SDS, te iz SNV; Branko Perić podneo ostavku na mesto potpredsednika Glavnog odbora SDS. Obojica ostaju članovi stranke. Stranku je napustio Jovan Opačić, koji je najavio osnivanje Srpskog pokreta obnove (Vuka Draškovića) za Hrvatsku. Ostavke su prihvaćene jednoglasno. Dr Jovan Rašković, predsednik SDS, izjavio je da to neće predstavljati "rascjep SDS-a, iako će ostaviti traga u stranci, koja će i dale biti demokratska i mirotvorna, te sarađivati sa Srpskim nacionalnim vijećem". Dr Vojislav Vukčević izabran za potpredsednika Izvršnog odbora SDS. On je izjavio: "Dogovoreno je da se razgovori sa HDZ nastave. I današnji sastanak je potvrdio našu želju da razgovaramo ne samo sa vladajućom već sa svim strankama u Hrvatskoj".

22.septembar

Osijek. Upis u "dobrovoljačke omladinske jedinice" civilne zaštite Hrvatske, u srpskim selima osiječke opštine nije uspeo. U selima Belo Brdo, Ada, Silaš, Dalj i nekim drugim mestima u kojima pretežno žive Srbi nije prijavljen nijedan dobrovoljac. Srbi su ovde ubeđeni da će dobrovoljačke jedinice biti jednonacionalne, popunjene samo hrvatskom mladeži i da neće služiti " za zaštitu imovine i ljudi od požara, elementarnih nepogoda i drugih opasnosti u miru", kako je zvanično najavljeno

24. septembar

Osijek. Na dopisništvu Politike nepoznati izvršilac razbio staklo na ulaznim vratima. Ovo je treći napad na dopisništvo u 1990. godini.

27. septembar

Obrovac. Pred zoru specijalne jedinice MUP Hrvatske izvršile su prepad na stanicu javne bezbednosti u Obrovcu i pokušale i odnele u Zadar oko 60% oružja rezervnog sastava milicije. Tim povodom sa tokom dana u Obrovcu okupilo nekoliko stotina građana izražavajući protest. "Ono što vrhovništvo nije uspeo daučini 17. avgusta, postiglo je sada", kaže Dušan Olujić, predsednik Izvršnog veća SO Obrovac, "uz pomoć ljudi iz obrovačke stanice milicije. Za plan o oduzimanju oružja znali su načelnik i komandir stanice (Mirko Dragičević, i Bogdan Gagic), ali o tome nisu obavestili ni predsednika Skupštine opštine Obrovac, niti bilo koga od ovdašnjih odgovornih ljudi. Da su nas obavestili, ni bismo postupili po zakonu, što znači da ne bismo dozvolili odnošenje oružja, jer je ono kupljeno sredstvima obrovačkih preduzeća i pripada isključivo ovoj opštini".

Petrinje. Posle 23 časa došlo je do protestnog okupljanja oko tri hiljade građana srpske nacionalnosti i u Petrinji. Okupljanje je usledilo posle

(bezuspešnog) pokušaja hrvatske policije da se deo naoružanja iz stanice javne bezbednosti premesti u SUP Sisak.

Glina. Otprilike u isto vreme kad se narod počeo okupljati u Petrinji, na ulice je izašlo i nekoliko hiljada stanovnika Gline. Najviše ih je bilo oko stanice milicije.

Dvor na Uni. Do spontanog okupljanja građana došlo je i u ovom gradu, odakle je takođe iz stanice javne bezbednosti u Sisak odneto 60% naoružanja rezervnog sastava milicije.

Knin. Oko 16 časova putem Srpskog radio Knina upućena je poruka vrhovništvu Republike Hrvatske, koju je u ime SO Donji Lapac potpisao predsednik Skupštine David Rastović, i u kojoj se saopštava da se nikome neće dopustiti da razoružava stanice javne bezbednosti. "Takav atak na sigurnost srpskog naroda u Hrvatskoj smatramo činom provokacije i građanskog rata".

28. septembar

Petrinja. Oko 15:30 časova uz gromoglasno brujanje policijskih sirena u Petrinju je upala specijalna jedinica MUP-a Republike Hrvatske. Pošto su prilazili delu grada gde je locirana stanica milicije bili deblokirani, ovaj odred od nekoliko bornih vozila, amfibija i oklopnih kola približio se građanima na svega stotinak metara. U 17 časova specijalci su krenuli prema građanima. Bačen je suzavac i uz upotrebu palica okupljeni narod je brutalno rasteran. Specijalci su bili maksimalno naoružani, u šlemovima i pancir-košuljama, s najmodernijim automatskim naoružanjem. Jedan od pristutnih građana prepoznao je jednog od njih-Antonija Lekića, koji je u avgustu amnestiran od izdržavanja zatvorske kazne u Turopolju, gde je boravio zbog teške krađe. Posle intervencije specijalne jedinice MUP-a Hrvatske u Petrinji mnogo Srba je povređeno. U okolnim ulicama više desetina ljudi je bilo krvavo, razbijenih glava i noseva od pendreka, s bezbroj modrica po telu. Upotrebljeni su i gumeni meci. Nad jednim mladićem iz sela Gradusa na Baniji, svega 30 minuta posle akcije hrvatskih specijalaca, izvršena je operacija i to u privatnom stanu, iz straha da ne bude uhapšen. On je zadobio teške povrede od navodno gumenog metka. Među povređenima ima i žena i dece.

Glina. Građani Gline protestuju čuvajući barikade oko stanice milicije. Oko 22 časa masa od oko 1.000 Glinjana ušla je u prostorije milicije i iz magacina odnela deo naoružanja. Deo naoružanja građani su uzeli i iz stanica javne bezbednosti u Dvoru i Obrovcu.

Knin. Sa vanredne sednice Predsedništva SO Knin povodom najnovijih događaja u Obrovcu i na Baniji upućeno je saopštenje javnosti: "Predsedništvu SO Knin smatra da je najnovijom odlukom Ministarstva unutrašnjih poslova i vlade Hrvatske o oduzimanju oružja rezervnog sastava milicije u srpskim opštinama nastavljena politika agresije i državnog terora prema srpskom narodu u Hrvatskoj, čemu ćemo se odlučno suprostaviti. Predsedništvo podržava odluke I V SO Obrovac i solidariše se sa otporom naroda Obrovca i Banije. Obrovčanima i Banijcima prenosimo poruke naroda Knina, da je Knin uz njih i da će ustrajati u ostvarenju slobode i autonomije srpskog naroda".

Zagreb. U saopštenju MUP-a Hrvatske, iznmeđu ostalo se kaže:
"Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Hrvatske.....naredilo je svim sekretarijatima unutrašnjih poslova i stanicama javne sigurnosti. U Republici Hrvatskoj izuzimanje 60% naoružanja rezervnog sastava zbog potreba opremanja povećanog broja aktivnog sastava službe unutrašnjih poslova. .... Naredba ..... je u pojedinim mjestima u Republici izazvala narušavanje javnog reda i mira s parolom da se radi o " ataku na srpski narod u Hrvatskoj". Tako je u Petrinji u tokudana nekoliko stotina građana demonstriralo pred Stanicom javne sigurnosti pokušavajući provaliti u njezine prostorije što su snage milicije spriječile odlučnom intervencijom. Izražavanje nezadovoljstva bilo je prisutno i u Glini, te u Obrovcu i Donjem Lapcu. .... Ministarstvo SUP-a svojom odlučnom akcijom daje do znanja svima onima koji su se stavili u funkciju velikosrpskog scenarija rušenja demokratske vlasti u Hrvatskoj da će biti onemogućeni u svojim nezakonitim postupanjima. ... S obzirom na glasine koje se šire o umiješanosti JNA u ove događaje, MUP napominje da JNA nije bila uključena u uspostavljanje javnog reda i mira na navedenim područjima, te da je Ministarstvo i provođenju samostalnih akcija korektno sarađivalo s predstavnicima JNA...."

29.septembar

Petrinja. Hrvatski specijalci u saradnji s pripadnicima redovne policije počeli su hapšenje građana srpske nacionalnosti. Među uhapšenima u Petrinji su i Dušan Prečanica, potpredsednik Skupštine opštine Petrinja, Ljuban Lončarević, načelnik javne bezbednosti, i Slavko Malobabić, član Izvršnog odbora Srpske demokratske stranke. Veliki broj uglednih petrinjskih Srba napustio je grad. Posle upada u Petrinju, specijalci pretresaju ljude i automobile i bez sudskog naloga upadaju u srpske kuće. Oružje se traži samo u mestima gdeje većinsko stanovništvo srpsko. Petrinjski Srbi, razočarani, s ogorčenjem pričaju o svojim sugrađanima Hrvatima, koji su prilikom jučerašnjeg ulaska specijalaca u grad aplaudirali i priredili im prave ovacije. Čuli su se povici "pobijte tu vlašku gamad" i "Potamanite Srbe". Ovakav odnos prema Srbima imaju i hrvatska sredstva informisanja. Ona redovno srpskom narodu dodeljuju epite "alkoholičarskih", "terorističkih", "siledžijski", "necivilizovan".... Mnoštvo Srba u Petrinji pred brutalnim naletom hrvatskih specijalaca potražio je spas u kasarni JNA, koja se nalazi u blizini policijske stanice. Međutim pojedini oficiri su ih odmah terali napolje iz vojnog dvorišta i praktično isporučivali specijalcima.

Dvor na Uni. Gotovo svi članovi Upravnog odbora Srpske demokratske stranke nalaze se u zatvoru. Niko od Srba u ovom gradu ne oseća se sigurnim.

Petrinja. U izjavi za Politiku Borislav Mikelić predsednik Socijalističke partije Hrvatske rekao je: "Cilj današnjih hapšenja u Petrinji je namera nove hrvatske vlasti da kompromituje Socijalističku partiju Hrvatske. Pitanje oružja je samo proziran izgovor hrvatskoj vladi za hapšenje, jer među ljudima koji se nalaze u pritvoru su i potpredsednik Skupštine opštine Petrinja Dušan Prečanica i direktor Radne zajednice SOUR

"Gavrilović" Adam Kalambura, koji su inače i članovi Glavnog odbora Socijalističke partije Hrvatske. Očito ti ljudi nemaju veze s oružjem, kao ni mnogi drugi uhapšeni. "Pakrac i Lipik". Obeležena 300-godišnjica Velike seobe Srba pod pečkim partrijarhom Arsenijem III Čarnojevićem. Više od 1.000 ljudi je 28. avgusta u kongresnoj dvorani hotela "Lipik" došlo da prisustvuje duhovnoj akademiji na kojoj su govorili dr Dinko Davidov i dr Atanasije Jeftić, dekan Bogoslovskog fakulteta iz Beograda. Otvorena biblioteka vrednih rukopisa knjiga srpskog naroda od 15. do 18. veka. Tvornik. U 19:20 časova kada se prodavac na Ininoj pumpi, Milan Stojanović pripremao da zatvori pumpu na njega je pucalo nepoznato lice. Valpovština. Najnovija zbivanja u nekoliko banijskih opština "rezultat su provokativne politike nove Hrvatske vlasti"- rekao je Vlado Drljača na osnivačkoj skupštini Odbora Socijalističke partije Hrvatske- partije jugoslovenske orjentacije za Valpovštinu. On je međutim utvrdio da ta stranka nije učestvovala u najnovijim događajima naroda na Baniji. Odbijene su kao zlonamerne ocene da je SPH jednonacionalna, odnosno srpska partia, te da je bila čia filijala ili produžena ruka nečije politike. Jugoslavija nije potrošen istorijski okvir kao što se to želi prikazati, a to se najbolje može potvrditi na opštejugoslovenskom referendumu.

30.septembar

U Petrinji je sukob naroda i specijalaca visio o koncu. Oko 3.000 ljudi, žena idece iz ovog grda našlo je utočište u kasarni "Vasilj Gaćeša". mnogi su se sklonili u banijske šume i sela. Pristigli hrvatski specijalci počeli su s hpšenjem i u Dvoru na Uni. u Dvoru, Petrinji, Glini i Obrovcu već je pritvoreno 360 ljudi.

Vojnić. Regionalni odbori Srpske demokratske stranke Korduna, Banije i Like doneli su zajedničko saopštenje u kojem se ocenjuje da je "najnoviji upad specijalaca na teritoriju gdje žive pretežno Srbi još jedan potez nove hrvatske vlasti uperen na izazivanje napetosti i daljne pogoršavanje političke situacije. To je očigledno provokacija srpskog naroda radi izazivanja incidentnih situacija. u slučaju nastavljanja državnog terora nad srpskim narodom, nemoguće je predvidjeti dalji razvoj i posledice".

Knin. Kninski Savet srpskog narodnog otpora preko Srpskog radio Knina objavio je sledeće saopštenje: " Od ponoći će se drumski i železnički saobraćaj na svim prilazima iz Like i banije u Dalmaciju biti obustavljen i blokiran. Prekid saobrćaja takođe trajaće dok se na slobodu ne puste svi srpski taoci pohapšeni u akcijama hrvatske policije na Srbe u Baniji".

Osijek. Osnovana SDS u Osijeku. Prisutnima se najpre obratio prof. dr Vojislav Vukčević iz Belog Manastira, potpredsednik SDS koji je obrazložio zašto su se Srbi u ovom istoriskom trenutku okupili baš oko SDS: " Nismo imali drugog izbora". Jer da bi smo sačuvali ostatke svog nacionalnog indentiteta, morali smo se okupiti u stranci koja je uz humanost i dostojanstvo imala i hrabrost. " Istoričar i profesor na Pedagoškom fakultetu u Osijeku Milenko Patković je vrlo ilustrovano podsetio na jezik, pismo, kulturne institucije kojese Srbi imali za vreme Austrougarske Monarhije: "Imali su Srbi svoje listove, biblioteke, banke, kulturno-umetnička društva, a ja se pitam: gde nestadoše ta srpska prava od vremena Austrougarske do danas?" Predsednik SDS za zapadnu Slavoniju Ilija Sašić iz Podravske Slatine rekao je da je najveća seoba Srba ostvarena unutar samog srpskog naroda, jersu Srbi bili najdosledniji u prihvatanju jugoslovenstva. Sa osnivačke skupštine SDS za za grad Osijek

upućen je i javni protest hrvatskom vrhovništvu zbog nasilja hrvatske policije nad srpskim narodom u Petrinji.

Beograd. Predsedništvo Srbije zahteva od Predsedništva SFRJ da u skladu sa svojim ustavnim ovlašćenjem zaštiti građane SFRJ srpske nacionalnosti od represalija kojima su izloženi u Hrvatskoj, protivno Ustavu SFRJ, kojima je garantovana nacionalna ravnopravnost.

Srb. Na osnovu izražene volje srpskog naroda na plebiscitu o srpskoj autonomiji, provedenom od 19. avgusta do 2. septembra 1990.godine, Srpsko nacionalno vijeće, na svojoj 4. sjednici, održanoj 30. septembra 1990. god. u Srbu, utvrđuje da se srpski narod izjasnio za srpsku autonomiju na etničkim i istorijskim teritorijama na kojima živi a koje se nalaze unutar sadašnjih granica Republike Hrvatske kao federalne jedinice SFRJ. Na osnovu izražene volje srpskog naroda, Srpsko nacionalno vijeće proglašava srpsku autonomiju. Srpsko nacionalno vijeće poziva srpski narod da se svim sredstvima odupre teroru ustašoidne vlasti i zaštiti svoje ljudsko dostojanstvo i svoja građanska i nacionalna prava. Ovaj proglas potpisao je dr Milan Babić, predsednik Srpskog nacionalnog vijeća. Izveštaj Centralne komisije za provođenje autonomije Srba u Hrvatskoj glasi:

1. Izjašnjavanje je provedeno na osnovu odluke o provedenju izjašnjavanja (plebiscita) srpskog naroda u Republici Hrvatskoj o srpskoj autonomiji, koju je donelo Srpsko nacionalno vijeće na sednici od 16. avgusta 1990. god. a na osnovu tačke 4. Deklaracije o suverenosti i autonomiji srpskog naroda, člana 157. Ustava SFRJ i člana 232. ustava Republike Hrvatske.

2. Izjašnjavanje je održano u sledećim opštinama: Knin, Benkovac, Obrovac, Gračac, Donji Lapac, Gospić, Titova Korenica, Otočac, Ogulin, Slunj, Vojnić, Karlovac, Vrginmost, Glina, Dvor na Uni, Kostajnica, Pakrac, Petrinja, Daruvar, Grubišno Polje, Garešnica, Beli Manastir i Vukovar, te na delovima opština Sinj, Drniš, Skradin, Zadar, Duga Resa, Vrbosko, Sisak, Karlovac, Novska, Nova Gradiška, Kutina, Bjelovar, Virovitica, Podravska Slatina, Orahovica, Našice, Osijek, Vinkovci, Rijeka, Pula, Imotski, Metković i Dubrovnik. Izjašnjavanje je onemogućeno od strane hrvatske policije i zastrašivanja nacionalističkog dela hrvatskog stanovništva nekim kvartovima u kojim su Srbi u većini, i to u : Splitu, Solinu, Kaštelu, gradu Šibeniku, delu Rijeke, delu Siska, delu Karlovca, Zagrebu i tzv.banskom delu Hrvatske, te gradu Osijeku, tako da se preko 150.000 Srba nije moglo izjasniti.

3. U opštinama i delovima opština, u kojima je provedeno izjašnjavanje, izjasnilo se o srpskoj autonomiji ukupno 567.317, od toga za srpsku autonomiju 567.127, protiv se izjasnilo 144, a nevažećih listića bilo je 46.

4. Van teritorije Hrvatske izjasnilo se 189.464, od toga za srosku autonomiju 189.422, protiv se izjasnilo 28, a nevažećih listića bilo je 14.

5. Ukupno se izjasnilo o srpskoj autonomiji 756.781 građana, od toga za srpsku autonomiju 756.549 građana, protiv je bilo 172, a nevažećih listića 60.

6. Na osnovu podataka o izjašnjavanju po naseljima, sva srpska naselja u svim pomenutim opštinama u kojima je provedeno izjašnjavanje izjasnila su se apsolutnom većinom za srpsku autonomiju.

7. Detaljniji popis naselja u kojima je provedeno izjašnjavanje komisija će naknadno uraditi i dostaviti Srpskom nacionalnom vijeću.

Beograd. Na području Srbije za autonomiju Srba u Hrvatskoj izjasnio se

122.071 građanin poreklom iz Hrvatske. Protiv autonomije se izjasnilo 14, a nevažećih listića bilo je ukupno 13. U Beogradu su 43.000 glasale za autonomiju, 4 su bila protiv i isto toliko je bilo nevažećih listića. Iz Sjedinjenih Američkih Država od Srba poreklom iz Hrvatske stiglo je 1208 listića za autonomiju i nijedan protiv. Dr Jovan Rašković iz SAD, gde se nalazi u jednomesečnoj poseti, poslao izjavu u kojoj daje punu podršku proglašenju srpske autonomije.

1. oktobar

Banski Grabovac. U ovom selu, u kome su ustaše 1941. god. na zverski način ubile 1.250 Srba, održan je miting oko 10.000 ljudi u organizaciji Socijalističke partije Hrvatske – Partije jugoslovenske orijentacije, a povodom hapšenja, primene sile, torture i maltretiranja na Baniji.

"Ugroženo je sve a najviše od svega ono najdragocenije-bratstvo naših naroda", istakao je Goran Babić, književnik iz Zagreba i sekretar SPH: "Mi ćemo još jednom biti strpljivi i pružiti ruku pomirenja. Ali specijalci odmah moraju otići sa Banije i da se više nikad ne vrate, da se srpsko pitanje regulira Ustavom onako kako su to riješili vijećnici ZAVNOH-a, a ne onako kako to radi nova vlast".

Vukovar. Opštinski odbor SDS: Srpskom narodu Banije, Korduna, Like, i Kninske Krajine dajemo punu podršku i smatramo da je primena sile nad njim napad na čitav srpski narod".....Zahteva se da se svi uhapšeni odmah puste na slobodu.

Podravska Slatina. Regionalni odbor SDS Slavonije u otvorenom pismu Predsedništvu SFRJ i Saveznom izvršnom veću: " Srpski narod očekuje mere saveznih organa ili, bar, priznanje da su nemoćni". Petrinja, Grabovac, i Dvor na Uni. Ova mesta posetila je delegacija Međunarodne helsinške federacije za ljudska prava, koja su sačinjavali članovi Američkog komiteta za ljudska prava Džeri Lejber i Ken Anderson, Tanja Petovar iz Jugoslovenskog helsinškog komiteta, Ivan Zvonimir Čičak, član Odbora za ljudska prava Hrvatske i dr Slobodan Lang. Tanja Petovar: "Uverili smo se da se radi o ozbiljnom kršenju ljudskih prava. Reč je o sledećim akcijama vlasti koje se protive međunarodnim dokumentima: specijalci su mirna okupljanja zbog protesta rasterivali suzavcem i provaljivali noću u stanove bez naloga, unosili strah grubim ponašanjem i demonstriranjem državne sile. Upadanje specijalaca u gradove i faktičko zavođenje vanrednog stanja, nepriznavanje civilnih organa vlasti, ograničavanje slobode kretanje građana stalnim pretresanjem i legitimisanjem bez naloga, takođe je kršenje ljudskih prava. Upražavan je i integritet ličnosti višekratnim pretresanjem, a ima i svedočenja da su neke građane tukli palicama prilikom mirnih okupljanja. Moj je utisak da žitelji ovog područja nisu militantno raspoloženi, iako se među ljudima oseća mnogo straha, a ovaj strah je sigurno posledica kolektivnog pamćenja događaja iz 1941. god. Nova vlast ne samo da se nije potrudila da razbije strah i zebnje od mogućeg uspostavljanja kontinuiteta između ove i Pavelićeve države nego je potkrepljujući ove strahove pustila jastrebove da zastrašuju ljude. Pokušali smo da saznamo tačan broj lica koja su lišena slobode....nismo saznali da li je u Petrinji lišeno slobode 70,80 ili 90 građana. U Dvoru na Uni nam je rečeno da je 5 ljudi

uhapšeno.....Simo Rajišić, predsednik opštine Dvor na Uni, Nikola Nožinić, predsednik Izvršnog saveta, kao i dva poslanika u Saboru Janko Veselinović (inače delegat Skupštine Jugoslavije) i Stevan Grabumđija su nam rekli da ih niko nije obavestio o dolasku specijalaca. Nakon njihovog ulaska u grad odmah su poslali pisma kojima su se obarali predsedništvima Hrvatske i Jugoslavije, ali do ponedeljka nikakve ni usmene ni pismene odgovore nisu dobili. Ispričali su nam i ovaj slučaj dok su razgovarali sa novinarima u ponedjeljak..... specijalci su upali u kancelariju predsednika opštine i najurili novinare”.

Donji Lapac. Zbog samoinicijativnog izdavanja saopštenja u ime Izvršnog veća smenjen njegov predsednik Milan Đukić(potom se zaposlio u MUP-u Republike Hrvatske i osnovao "Srpsku narodnu stranku" sa sedištem u Zagrebu).

Sarajevo. SDS Bosne i Hercegovine zahteva da Predsedništvo SFRJ preduzme hitne mere radi zaštite Srba u Hrvatskoj i da spreči svaku mogućnost građanskog rata. "Kriminalno ponašanje specijalne policije Republike Hrvatske prema srpskom narodu pokazuje da je Poslao: 18 Mar 2005 08:47 am Naslov: Re: HRONIKA RSK-"28.FEBRUAR 1989-19.DECEMBAR 1991"

počela završnica separatističkog cepanja Jugoslavije. Međutim teror nad srpskim narodom u Hrvatskoj ukinuće mogućnost bilo kakvih pregovara i stvoriti uslove za razgraničenje putem građanskog rata”.

Šipovo. "Ono što se događa sa srpskim narodom u Hrvatskoj u Petrinji, Dvoru na Uni, Glini, Jasenovcu-bezumlje je....Urazumite se radi budućnosti srpskog i hrvatskog naroda i ne godnite i nas da i mi činimo bezumlje....",kaže se, između ostalog u poruci koju je Centralna uprava SPO za Bosnu i Hercegovinu uputila hrvatskom vrhovništvu, odnosno generalu Franji Tuđmanu. Mnogobrojni skupovi i mitinzi održavaju se širom zemlje, pre svega u Srbiji. Građani izražavaju ogorčenje postupcima hrvatskih vlasti.

Beograd. Ispred Skupštine SFRJ održan miting podrške Srbima u Hrvatskoj. Prvi je govorio Milan Komnenić, potpredsednik Srpskog pokreta obnove, a predstavnici srudnata Beogradskog univerziteta, a potom Vuk Drašković, predsednik SPO: "Ustaška vlast je objavila rat napadom na srpski narod u Hrvatskoj. ... Tamo gde su nam jame i grobovi-tamo su nam granice Srbije. Oni koji danas vode Srbiju dali su određene ruke Tuđmanu da čini to što čini. Očekivao sam da će hrvatski narod dići svoj glas ali to se nije desilo. ... Nećemo krv, ali nećemo sa Hrvatima".Zatim je Drašković tražio da se formira srpska vojska. Dr Vojislav Šešelj je pozvao na upis u dobrovoljce.."U Zapadnu Srbiju ići će se istog časa kada dobrovoljcima uputi poziv Srpsko nacionalno vijeće”.

2.oktobar

Vukovar. Organizovan protestni zbor Srba zapadnog Srema i istočne Slavonije na kome je izraženo ogorčenje zbog brutalnog nasilja hrvatskog redarstva, posebno tzv. specijalaca u pojedinim delovima Hrvatske nastanjene Srbima.

Benkovac. Održan miting mira i solidarnosti sa Srbima Banije, Korduna i Knina.

Dvor na Uni. Obustavljena nastava u školama zbog postupaka specijalaca prema školskoj (pre svega ženskoj) deci. Za pariski Mond general Franjo

Tuđman izjavio je: "Oni(Srbi i Hrvati) pripadaju dvema potpuno različitim civilizacijama".

Beograd. Predsedništvo SFRJ održalo je sednicu. u saopštenju se između ostalog kaže: "U cilju stvaranja uslova da se na demokratskoj i trajnijoj osnovi obezbede rešenja u opštinama Republike Hrvatske u kojima je došlo do pogoršanja političko-bezbednosne situacije i vraćanja poverenja u organe vlasti, Predsedništvo SFRJ zahteva da organi Republike Hrvatske sagledaju i otklone uzroke koji izazivaju strah, otpor, pa i masovnu građansku neposlušnost, uključujući i povlačenje jedinica milicije specijalne namene, oslobode neopravdano pritvorene, da se u legalnom postupku obezbedi vraćanje nezakonito uzetog oružja, uklone barikade i straže, oslobode komunikacije, i obezbedi javni red i mir, garantuje sloboda i sigurnost svih građana".

Podgorica. Preko 30.000 građana protestovalo zbog državnog terora hrvatskih vlasti nad srpskim građanima. Održani protestni mitinzi i u drugim mestima Crne Gore.

Podgorica. Na vanrednoj sednici Predsedništva Crne Gore izraženo ogorčenje zbog represivnih mera koje sprovode organi unutrašnjih poslova nad Srbima.

Beograd. Predsedništvo SFRJ zahteva od organa Hrvatske da otklone uzroke koji kod građana izazivaju strah. Zahteva se povlačenje specijalnih jedinica i oslobađanje

neopravdano pritvorenih Srba. Traži se energično otklanjanje uzroka koji bi mogli izuazvati teže međunacionalne sukobe. zadužuje se dr Vasil Tupurkovski da na terenu neposredno ostvari uvid u situaciju.

Beograd. Savezno izvršno veće (posle dvodnevno zasjedanja) i njegov predsednik Ante Marković bez konkretnog stava o situaciji u Hrvatskoj.

3. oktobar

Kninska Krajina. Blokiran celokupni drumski i železnički saobraćaj.

Zagreb. Predsedništvo Hrvatske: Autonomija Srba u Hrvatskoj "protuustavan akt uperen protiv integriteta Republike".

Podgorica. Skupština Crne Gore najoštrije osudila nasilje i kršenje prava i sloboda srpskog naroda u Hrvatskoj.

Kruševac. Kod Spomenika kosovskim junacima Srpski pokret obnove je organizovao protestni miting, na kome je zahtevano da se obezbedi sloboda za Srbe koji žive u administrativnim granicama Hrvatske. Ukoliko Predsedništvo SFRJ ne zaustavi fašističko divljanje hrvatske vlasti nad srpskim narodom ova stranka će formirati dobrovoljačke srpske trupe.

Vršac. Održan protestni zbor na kome se traži od jugoslovenskog i srpskog rukovodstva da svim raspoloživim merama zaštite godinama ugnjetavane i obespravljivane Srbe, kojima i sada pretila ustaška kama.

Beograd. Odbor za unutrašnju politiku Skupštine SFRJ o događajima na Baniji zaključio da treba "preduzeti sve mere za stabilizaciju stanja u Hrvatskoj". Pomoćnik saveznog sekretara za unutrašnje poslove Petar Mišović samo je preneo delegatima informacije MUP-a Hrvatske, jer su, upozorio je on, održavanje reda i mira i zaštita lične i imovinske sigurnosti građana prema Ustavu, u isključivoj nadležnosti republičkih i pokrajinskog organa unutrašnjih poslova. Vladimir Sazdov (Makedonija) primetio je da prema nekim saznanjima-recimo na osnovu činjenice da se deca i žene privode-u Hrvatskoj reč o kršenju ljudskih prava, što je u ingerenciji saveznog Ustava i zaveznog organa. Sazdov je upitao da li ima osnova da

se u Hrvatsku uputi odred milicije saveznog SUP-a, a Mišović mu je odgovorio da je za to potrebna odluka Predsedništva SFRJ. Da li verujete u izveštaj MUP-a Hrvatske, upitao je Mišovića delegat Srbije Aleksandar Jovanović, podsećajući na to da se vlasti u Hrvatskoj služe neistinama i kad je reč o nekakvom međurepubličkom dogovoru o zabrani posete Jasenovcu. "Svi smo mi nacionalno programirani i ja sam za to", rekao je Božo Kovač (Slovenija), "da pozovemo predstavnike Evropskog parlamenta i Međunarodne helsinške konvencije da utvrde pravo stanje stvari".

4. oktobar

Zagreb. Radoslav Tanjga u Saboru Hrvatske: "(Hrvatska) vlast pokušava administrativnim metodama poništiti srpski narod u Hrvatskoj. Svi smo svedoci mraka koji je pred nama, jer nikako drugačije ne možemo gledati na sutra. U ovo vrijeme, kad se vrši kontinuirana tiranija nad srpskim narodom u Hrvatskoj, krenuvši od disperzione tiranije-protjerivanje Raškovića, Dobrijevića i Popovića iz Šibenika, otpuštanje s posla milicionara (Srba) u Splitu, Drnišu, Zadru, Šibeniku, drastičnih metoda represie u Vinkovcima, Osijeku, vandalskog fašističkog čina na stadionu u Splitu sa šlagom paljenja jugoslovenske zastave uzovacije s tribina, do okupacije cvijeta u Jasenovcu. Vrhunac svega-batinjanje nedužnih žena i djece, staraca i njihovo hapšenje samo zato što su Srbi....Vrhovništvo Hrvatske dalo je doprinos i ekonomskoj nauci za ovih sto dana. Prvi put se u ekonomiji pojavljuje velikosrpski stečaj....uvodi se u preduzeće stečajni postupak, otpuštaju se radnici s posla da bi se nakon toga zaposlili Hrvati. Srbi su tehnološki višak. Slučaj u Slavonskom Brodu....Ekonomska blokada sprovodi se samo u srpskim opštinama, uz poznatu premisu, zatvorite slavine pa malo sačekajte rezultat. Posle ovog izlaganja Tanjge je nasilno prekinuto, torbom ga je gađao zastupnik Ivan.

Posle ovog izlaganja Tanjge je nasilno prekinuto, torbom ga je gađao zastupnik Ivan Bebetko i tako ga oterao sa saborske govornice. Tridesetak zastupnika što se posle javilo za reč nije imalo lepih ili bar razumnih reči za Srbe u Hrvatskoj. Marjan Vukojević tvrdi da nije istina da Srbi u Hrvatskoj ne gube ništa "jer gube ono što nikad nisu ni smjeli imati" Predložen je ratni zakon kojim bi se preispitali svi Srbi koji su se doselili u Hrvatsku oisle 1918. god. i kojima bi na tom osnovu trebalo uskratiti "gosoprinnstvo".

5. oktobar

Knin. Predsedništvo Skupštine opštine Knin povodom fizičkog napada na poslanika Srpske demokratske stranke Radoslava Tanjge u hrvatskom Saboru "izražava svoje ogorčenje i protest protiv fizičkog ugrožavanja srpskih zastupnika u Saboru".

Knin. u teleks poruci Predsedništvo SO Knin (koju je potpisao Milan Babić) Saboru Republike Hrvatske, vladi u MUP-u zahteva se da se delegacijama Predsedništva SFRJ i SIV-a ne priključuje delegacija Hrvatske jer neće biti u stanju kontrolisati raspoloženje naroda. Dr Milan Babić predsednik skupštine opštine Kni i predsednik Srpskog nacionalnog vijeća, u intervju NIN-u "... srpski narod u Hrvatskoj neće da koristi ništa više nego što bi

eventualno mogao da iskoristi....hrvatski narod. Pravo na samoopredeljenje do samootcepljenja...Ukoliko hrvatski narod iskoristi svoje pravo, to isto pravo iskoristi će i srpski narod ovde".
Petrinja. Delegacija SIV-a posetila ovaj grad. "Cilj nam je do doprinesemo smirivanju situacije i da se odmah otvori dijalog među ljudima, među strankama i posebno među hrvatskim i srpskim stanovništvom", rekao je potpredsednik SIV-a Aleksandar Mitrović. On je naglasio da sve govori da se situacija smirila i da je neophodno što pre učiniti sve da se garantuje mir, red i sigurnost građana u Hrvatskoj. Delegacija SIV-a posetila je i Dvor na uni.

6. oktobar

Obrovac. Delegacija SIV-a (Stevo Mirjanić, savezni sekretar za poljoprivredu, Božidar Marenić, savezni sekretar za razvoj, Ivan Eržen, zamenik saveznog sekretara za unutrašnje poslove i Petar Mišević, pomoćnik saveznog sekretara za unutrašnje poslove), na čelu s Aleksandrom Mitrovićem i delegacija Republike Hrvatske (Pero Kriste, ministar za robni promet, Stjepan Pečevski podministar MUP-a i Bernardo Jurlina potpredsednik Izvršnog veća Sabora) koju je predvodio Josip Boljkovac ministar unutrašnjih poslova, razgovarala sa Sergejom Veselinovićem predsednikom SO Dušanom Olujićem, predsednikom Izvršnog veća, članovima Izvršnog veća, Dušanom Badžom, zastupnikom u Saboru i predstavnicima političkih stranaka koje deluju u Obrovcu.
Knin. Najavljen razgovor s delegacijom SIV-a koju je predvodio potpredsednik Aleksandar Mitrović, pretvorio se u raspravu o nepoželjnosti prisustva tom razgovoru Josipa Boljkovca, ministra unutrašnjih poslova Republike Hrvatske, uz obrazloženje da se MUP eksponirao kao jedini predstavnik hrvatske vlasti u proteklim događajima, čime se nameće tema o posledicama, a ne o uzrocima tih događaja. Dr Milan Babić je kazao kako ne može razgovarati s ministrom policije koja nezakonito hapsi Srbe te da će to biti moguće tek kad se puste na slobodu srpski taoci iz Petrinje. Pokušaj Aleksandra Mitrovića da otvori temu o privrednoj reformi nije uspeo, jer su dominirale teme o nepoverenju naroda u MUP, izigranim dogovorima, potrebi priznavanja legitimiteta Srpskog nacionalnog vijeća, otvaranju ključnog pitanja položaja Srba u Hrvatskoj, kao i vest da se građani Knina okupljaju po ulicama. Dr Babić je u jednom trenutku izjavio kako je njegov utisak na osnovu ponašanja delegacije SIV-a da "država SFRJ nije sklona srpskom narodu u Hrvatskoj" Skup je okončan porukom da predstavnici SO Knina, SDS, Srpskog nacionalnog vijeća ili eventualna delegacija Srba u Hrvatskoj nema ništa protiv razgovora, ali samo u slučaju da se razgovara na nivou ravnopravnih partnera, pri čemu bi na drugoj strani bila delegacija Sabora, vlade ili Predsedništva Republike Hrvatske kao merodavna i kompetentna strana u dijalogu.
Knin. U intervjuu Politici na pitanje novinara Milana Četnika "Kakve su srpske političke opcije u varijanti nezavisne hrvatske države?" dr Milan Babić je odgovorio: "Plebiscit Srba kao autonomnog političkog subjekta, o tome da li su za nezavisnu hrvatsku državu, za Jugoslaviju ili za jedinstvenu srpsku državu".

18. oktobar

Osijek. Nepoznati mladić s majicom na kojoj je bio znak HDZ-a ušao je oko 15 časova u kiosk "Vjesnik" na osiječkom Trgu oslobođenja i od

prodavačice kupio sva izdanja beogradske štampe, izneo je van kioska i odmah zapalio. Pri kupovini štampe zapretio je prodavačici da će sutra, ako bide prodavala "to smeće od novina" zapaliti i kiosk i nju.

Zagreb. Prema izjavi sveštenika Mlađena Jovića, u pravoslavnu crkvu svetog Preobraženja gospodnjeg na Preradovićevom trgu, upala je grupa mladića s hrvatskim zastavama koji su vikanjem i nasiljem ometali verski obred. Sveštenik je morao da prekine obred. izađe iz crkve da pozove miliciju, a građani i vernici koji su bili na parastosu uspeali su da oteraju nasilnike. Sveštenik pravoslavne crkve morao je u toku noći više puta da poziva miliciju kako bi crkvu zaštitio od nasilja. Uprkos tome nasilnici su u toku noći oštetili ogradu crkve.

Beograd. Odbor Saveznog veća za unutrašnju politiku Skupštine SFRJ zaključio je da se Sabor Hrvatske preporučio da preispita sve slučajeve prekoračenja ovlašćenja pojedinih funkcionera organa unutrašnjih poslova koji su izazvali uznemirenost srpskog naroda u ovoj republici.

21. oktobar

Knin. Saopštene programske odluke SDS o ustavnom položaju srpskog naroda u Hrvatskoj donete na sednici Izvršnog odbora SDS održanoj u Gračacu 20. oktobra. Te programske odluke su i odgovor na pitanja o obliku državnog uređenja Jugoslavije. moguće su dve varijante: Prema prvoj, ukoliko Republika Hrvatska ostane u sadašnjoj jugoslovenskoj federaciji, srpski narod ima legitimno pravo da, pozivajući se na dosadašnji ustavni položaj, kao i na istorijske i političke razloge, obezbedi "zaštitu svoje samobitnosti uspostavljanjem teritorijalne autonomije na etničkim i istorijskim teritorijama srpskog naroda na kojima predstavlja većinsko stanovništvo. To su delovi područja severne Dalmacije, Like, Korduna, Banije, zapadne Slavonije i Baranje koje predstavljaju istorijske teritorije Vojne krajine kao i srpske Vojvodine". ukoliko, pak, hrvatski narod ne želi da ostane u jugoslovenskoj federaciji, autonomiju, koju je izglasao srpski narod u Hrvatskoj, treba tumačiti kao pravo srpskog naroda na samoopredeljenje. "U tom slučaju Hrvatska ne može prisvojiti srpski narod iz Hrvatske na taj način ga degradirati na status nacionalne manjine odvojivši ga od matičnog naroda i matične države. Izglasavanje srpske autonomije znači opredeljenje za opstanak u Jugoslaviji....Naravno, u tom slučaju pitanja sadašnjih međurepubličkih granica, ukoliko bi došlo do defederalizacije Jugoslavije, neće se rešavati po automatizmu ili sukcesiji između sadašnjih republičkih granica i državnih granica novostvorenih država.....Srpskom narodu koji danas živi u administrativnim granicama Republike Hrvatske ostalobi neotuđivo pravo izbora da ostane i bude u zajedničkoj državi kojoj pripada i većinski srpski narod koji živi u sadašnjoj Republici Srbiji, a nipošto ne znači automatsko prevođenje u status nacionalne manjine u nekoj nezavisnoj državi Hrvatskoj čije bi se granice poklapale sa sadašnjim unutrašnjim republičkim granicama. U tom slučaju, gotovo 100% izjašnjavanje srpskog naroda za autonomiju znači pravo opstanaka u zajedničkoj državi sa vlastitim narodom". Na kraju programske odluke SDS za ostvarivanje ustavnog položaja srpskog naroda u Hrvatskoj ističe se da će se za ostvarivanje ovakvog ustavnog položaja srpskog naroda SDS boriti svim političkim sredstvima. SDS takođe daje punu podršku Srpskom nacionalnom vijeću i smatra ga legitimnim predstavnikom srpskog naroda u Hrvatskoj, te utvrđuje stav da SNV sprovede i institucionalizuje

autonomiju. Svi razgovori i pregovori s državnim institucijama Hrvatske (Sabor i vlada) koje se tiču srpskog naroda obavljaju se isključivo posredstvom SNV. Za kontakte sa političkim strankama ovlaštena je radna grupa na čelu s potpredsjednikom Izvršnog odbora SDS.

Knin. Zagrebačka HINA je 19. oktobra oreuzimajući je od stranih izvora, objavila vest da "međunarodna" šestočlana teroristička grupa (čija dva člana su jugoslovenski državljani) priprema atentate na dvojicu čelnika SDS: "Najvjerojatnije se radi o međusobnom obračunu među pobunjenicima, ili pak o provokaciji s ciljem da se konačno pokrene lavina međusobnih obračuna i građanski rat u Hrvatskoj", komentariše HINA. Dr Milan Babić kome je kako tvrdi MUP Hrvatske ponudilo zaštitu, izjavio je danas da ne želi njihovu zaštitu: "Nema poverenja u organe unutrašnjih poslova Hrvatske. Međutim ne bojim se nijednog Srbina, bez obzira na to kojoj stranci pripada". U telefonskom razgovoru s glavnim i odgovornim urednikom HINE Josipom Šentijom dopisnik Borbe iz Zagreba Sanja Modrić pokušala je da sazna ko je agenciju ovlasio da prenese pomenutu informaciju. "Ništa, ništa vam ne mogu reći", a na Modrićino insistiranje dodao je: "Dobili smo to od državnih organa".

Šibenik. SUP je uhapsio napadače na šest učenika srpske nacionalnosti iz Šibenskog školskog centra. To su: Emin Redžepi, Rikard Spahija iz Šibenika i Stipe Bralić iz Ražina kod Šibenika. Oni su po nagovoru starijih maloletnika napali grupu učenika iz Bratiškovaca, pa je po nalogu tužioca pokrenuta istraga.

26. oktobar

Beograd. Apel ličkih i dalmatinskih generala koji žive u Beogradu "narodu, vlastima i vođstvu političkih stranaka sjeverne Dalmacije i Like jna slogu, bratstvo i jedinstvo; protiv destabilizacije Hrvatske i Jugoslavije",; "Na našu podršku i pomoć narod ovih krajeva može sigurno računati. upozoravamo i ovaj put na potrebu borbe protiv rastućih pokušaja i prakse omalovažavanja i obezvređivanja osnovnih ciljeva i rezultata antifašističke narodnooslobodilačke borbe od 1941. do 1945. god. i potcjenjivanja pozitivnih rezultata u poslijeratnoj izgradnji zemlje. Ratni drugovi, Dalmatinci i Ličani, Srbi i Hrvati, general i admiral u mirovini: inž Žarko Alujević, Petar Babić, Milan Basta, dr Slava Blažević, Pero Bogunović, Milan Burčula, Stevo Bjedov, Ante Damić, Ante Deak, Veljko Dimić, Stevo Dokmanović, Branko Dude, Jošo Durbaba, dr Anton Gašparov, Jovica Grković, Jozo Grubelić, Ante Gvardiol, Šime Ivas, Đoko Jovanić, Augustin Jukić, Marko Kalođera, Ante Kranjac, inž Vuk Kovačić, Stipe Karmelić, Ivan Kukoč, Milan Kuprešanin, Sveto Letica, Zdravko Lončar, Branko Ljubić, Vlado Maričić, Milorad Mišćević, Stevo Opsenica, Marko Orhanović, Mario Ostojić, Ranko Pavela, Bogdan Pecotić, Bogdan Peko, Vlado Pezelj, Ilija Rađaković, Bogdan Stupar, dr Bude Ševar, Milan Šijan, Ante Šućur, Dinko Šurkalo, Ferdo Toplak, Ljubo Truta, Gojko Uzelac, Dušan Vlasisavljević, Vlajko Vlasisavljević, Bruno Vuletić, Tihomir Vilović, Josip Žužul".

29. oktobar

Beograd. "Ako se nastavi konfederalno cepanje Jugoslavije, mi planiramo, zajedno sa srpskim narodom u Bosni, stvaranje jedne nove države-Krajine, koja će biti određena plebiscitom naroda". Ovako je posle povratka iz SAD i Kanade reagovao dr Jovan Rašković u intervju

beogradskim Večernjim novostima na obeladovanjivanja plana vrhovništva Hrvatske o konfederalnoj Jugoslaviji. O ponudi Srbima u Hrvatskoj kulturne autonomije: "Najnovija Tuđmanova ponuda je ustvari farsa koju mi Srbi u Hrvatskoj ne prihvatamo. ukoliko dođe do konfederalnog cepanja Jugoslavije, svi moraju znati da se u svetu ne odvajaju države, nego narodi. Najmanje je moguće odvajati ovakve državnice koje su plod avnojske farse. To je u stvari jedan reziduum komunizma i prihvatati sada ove granice pojedinih konfederalnih država bilo bi produženje titoizma. A ako su Srbi ikad imali neprijatelja, to je onda titoizam, i to najveći neprijatelj srpskog naroda. Ovo što se sada dešava srpskom narodu produžena je ruka titoizma, jer moje je duboko uverenje da je Tuđman Titov đak, Titov general, Titovo čedo. Prema tome, mi Srbi u Hrvatskoj se ne možemo ničim dobrom nadati od otcepljenja Hrvatske. Ako se hrvatski narod odluči da živi sam u svojoj državi, onda srpski narod Hrvatske i Bosne i Hercegovine ima pravo isto tako da plebiscitom stvara neku svoju državu. mi u tu državu idemo bez prolivanja krvi, najdemokratskijim putem....Srbi imaju pravo da stvaraju svoje nove državne teritorije. To neće biti neka druga Srbija.....Krajina će biti država sa pretežno srpskim stanovništvom, moderna demokratska država sa suverenitetom građanina, a ne etničkog suvereniteta kakvu državu želi Tuđmanovo društvo". O srpskoj televiziji u Kninu dr Rašković je rekao: "Sada je to vrlo konkretna stvar. Srpska televizija će uskoro dobiti svoj studio u Kninu koji će biti povezan sa beogradskom televizijom, a zatim uz pomoć satelitskog kanala koji je TV Beograd zakupila emitovaće dva do tri sata svog programa dnevno. Biće to televizija koja će raditi na komercijalnom principu. Upoznao sam se s gospodinom Panićem u Los Anđelesu, koji je zakupio jedan satelitski kanal u korist beogradske televizije. Milan Panić je pokazao poseban interes za srpsku televiziju u Kninu, čiji program ne bi bio samo interesantan za Srbe u Bosni i Hrvatskoj. Taj program (kninski)bi se, putem satelita mogao pratiti i u SAD, zašto prema rečima gospodina Panića, postoji interes oko 20.000 pretplatnika-naših građana u SAD i Kanadi. Od raznih darodavaca za našu TV smo prikupili 300.000 dolara.... Posebno ističem gospodina Manojlovića iz Ajove koji je dao 10.000 dolara....Zanimljivo je da ima ljudi koji hoće da se uključe kao deoničari. To će nam dobro doći zbog sredstava, a i zbog međunarodne sigurnosti da namtakvu televiziju neće Tuđmanov režim smetati ili rušiti".

Početak novembra

Beograd. U izdanju "Akvariusa" izašla knjiga akademika Jovana Raškovića pod naslovom Luda zemlja. Na oko 360 stranica teksta i više od 160 stranica fotografija i faksimila isečaka iz novina, ona predstavlja "fotografski i dokumentarni inventar zbivanja i represija kojima su proteklih meseci bili izloženi Srbi u Hrvatskoj" (Budimir Potočan u prikazu knjige objavljenom 5. novembra u Politici ekspres).

5. novembar

Knin. Objavljeni predlozi Pravnog savjeta Srpskog nacionalnog vijeća o ustavnom uređenju Hrvatske. Srpski narod se plebiscitom izjasnio za svoju suverenost i autonomiju-za teritorijalnu tamo gde on predstavlja većinski narod, za kulturnu autonomiju tamo gde nije većinski.

10. novembar

Šibenik. Okružno javno tužilaštvo Šibenik, na osnovu prijave Službe unutrašnjih poslova, dostavilo je zahtev istražnom centru okružnog suda za pokretanje istrage protiv dr Dušana Zelembabe, kninski poslanik SDS u Saboru Hrvatske, zbog sumnje da je u više navrata javnim istupima, izjavama u štampi pozivao na nasilno rušenje društvenog uređenja i svrgavanje vrhovništva Hrvatske, pa je tako počinio krivično delo iz člana 133, stav 1 Krivičnog zakona ("verbalni delikt").

13. novembar

Knin. Džerald Nagler, generalni sekretar Helsinške federacije za ljudska prava, posetio Knin u cilju upoznavanja s kršenjem ljudskih prava Srba.

14. novembar

Simo Dubajić u razgovoru sa Nikolom Beševićem za prištinsko Jedinstvo: "Sadašnju jugosaviju već decenijama ruše naša tzv. braća Hrvati, Slovenci i Arnauti. Svako razaranje Jugoslavije za sobom međutim povlači i izmenu granica na ovim prostorima. Tu su između ostalog interesi Italije prema Istri i Otočju...Mi Srbi na .... prostorima Bukovice, Ravnih Kotara, Kninske i Cetinske krajine, Like, Korduna, Banie, dela Slavonije i Baranje uslovno smo u Hrvatskoj. Nama je naime ta Hrvatska nametnuta odlukom ZAVNOH-a i AVNOJ-a. Nikad srpski narod referendumom nije prihvatio tu Hrvatsku, a sada je došlo vreme da se Srbi pitaju i da referendumom odrede svoj položaj".

Zadar. Zamenik načelnika za poslove avne sigurnosti Hrvatske Tomislav Stanić na konferenciji za štampu u SUP Zadar obavestio je novinare da će se protiv Sime Dubajića, kao i još neindetifikovanih 10 do 15 lica, podneti krivična prijava zbog "terorizma", ugrožavanja sigurnosti pokušaja ubojstva putem organizirane bande".

21. novembar

Na raskršću puta Obrovac-Benkovac-Žegar ubijen Goran Alavanja, Srbin 27. god.

23. novembar

Sahranjen Goran Alavanja u rodnom mestu Karinu Donjem. Roditelji pokojnog Alavanje nisu dozvolili da se od njega oproste izaslanici MUP-a Hrvatske i zadarskog SUP-a.

6. decembar

Sisak. Javni tužilac Franjo Jerković tereti 6 Srba (Dušana Bandića, Željka Ražnatovića i Zorana Stevanovića iz Beograda i Dušana Carića, Miloša Kneževića i Ljubana

Dragosavljevića iz Kostajnice) za pokušaj obaranja nove hrvatske vlasti. Oni su izvedeni pred istražnog sudiju Željka Mlinarića 6, iako su uhapšeni 2. decembra (a četvorica još 28. novembra) u Dvoru na Uni. Braniocima uskraćen uvid u spise i sastanak s klijentima.

11. decembar

Poreč. Na devetom kilometru magistralnog puta od Poreča prema Novigradu, u selu Tar, sinoć je restoran "Geranina", vlasnika Radiše Kuzmanovića, srpske nacionalnosti bio meta nepoznatog napadača. Rafalskim pucanjem od 28 metaka stradali su prozori, fasada, i balkonske ograde kuće u kojoj stanuje porodica Kuzmanović i u kojoj se nalazi pomenuti restoran. Kuzmanovići smatraju da je reč o političkim motivima, jer su slične napade i pretnje već doživljavali.

12. decembar

Korenica. Predstavljena skica za Statut SAO Krajine, kao predlog političko-teritorijalnog rešenja srpskog nacionalnog pitanja na ovom području "isključivo za federativnu opciju rešenja ustavne krize u Jugoslaviji" (dr Milan Babić). Statut će biti donet pre donošenja Ustava Hrvatske.

16. decembar

Zagreb. Javna tužba tereti 6 uhapšenih Srba u Dvoru na Uni za "pokušaj obaranja postojećeg društvenog i državnog uređenja SFRJ", posebno "pokušaj rušenja novouspostavljenog demokratskog poretka u Republici Hrvatskoj".

19. decembar

Zagreb. Advokat Vladimir Petrović (koji zastupa Zorana Stevanovića jednog od šestorice optuženih) tvrdi da je krajnji cilj ovog krivičnog procesa diskreditacija srpske nacionalne političke organizacije. Sve ukazuje-napominje advokat-da se traže dokazi da SDS nije politička stranka već teroristička organizacija.

21. decembar

Knin. Proglašena Srpska Autonomna Oblast Krajina. Predsednik Predsedništva Zajednica opština Severne Dalmacije i Like dr Milan Babić proglasio je Statut i Odluku o sprovođenju Statuta SAO Krajina

22. decembar

Zagre. Sabor doneo novi Ustav, kojim se Republika Hrvatska proglašava nacionalnom državom hrvatskog naroda.

24. decembar

Skradin. Monah Hrizostom Jević iz manastira Krka istakao je na pravoslavni praznik Svetog Spiridona na crkvi posvećenoj tom svecu u Skradinu zastavu Srpske pravoslavne crkve. Vraćajući se kasno naveče iz obližnjeg sela u Skradin, zatekao je isprede crkve grupu mladih ljudi koji su izvodili pravi vatromet. Kada su ga primetili počeli su izvikivati "Evo četnika" i napali su ga pogrđnim rečima i psovkama, lupajući po krovu vozila. Skupa s dva đaka uspeo je da pobegne od razularene rulje i prijavi slučaj stanici milicije, gde su ga pitali zašto ističe srpsku zastavu na crkvu kada to iritira skradinske katolike.

26. decembar

Knin. Odbornici Skupštine opštine knin doneli odluku o osnivanju javnog preduzeća Srpska radiotelevizija Knin; za v.d. direktora imenovan profesor Lazar Macura (potpredsednik Skupštine opštine Knin)

30. decembar

Vinkovci. u rano jutro izvršena je provala u srpsku pravoslavnu crkvu, pri čemu su se nepoznati počinioci ostavili za sobom pravu pustoš. Obijena su ulazna vrata hrama, razlupana stakla, porušeni svećnjaci, a u oltaru je razbacana crkvena odežda.

1991

4. januar

Knin. Odlukom Izvršnog veća SAO Krajine formiran SUP Krajine.

7. januar

Šidski Banovci. Formirano srpsko nacionalno veće za Slavoniju, Baranju i Zapadni Srem.

9. januar

Beograd. Odluka Predsedništva SFRJ o razoružanju svih paravojnih jedinica. Slovenija i Hrvatska odbile da odluke sprovedu na svojoj teritoriji.

20. januar

Beograd. Na molbu Vlade Hrvatske Predsedništvo SFRJ odobrilo da se za 48 sati odloži rok za razoružavanje nelegalnih oružanih snaga. Stjepan Mesić: "Jedine paravojne formacije u Hrvatskoj su one formirane od strane Srba u Kninskoj Krajini".

23. januar

Beograd. Savezni sekretarijat za narodnu odbranu izdao saopštenje u kojem se kaže da će JNA sama razoružati sve paravojne formacije u Hrvatskoj u skladu s naredbom Predsedništva SFRJ od 9. januara, ukoliko to odmah ne urade vlasti u Hrvatskoj.

24. januar

Hrvatska. Vojne vlasti uhapsile veći broj lica osumnjičenih da su učestvovali u naoružavanju paravojnih jedinica.

25. januar

Beograd. Predsedništvo SFRJ izdalo saopštenja o obaveznoj demobilizaciji rezervnog sastava milicije u Hrvatskoj. Emitovan film o ilegalnom uvozu oružja u Hrvatsku.

31. januar

Zagreb. Vojni sud izdao nalog za privođenje Martina Špegelja zbog umešanosti u ilegalni uvoz oružja. Vijeće narodne odbrane Hrvatske odbilo optužbe, a špegelj nikad nije priveden.

2. februar

Slavonija, Baranja i zapadni Srem. Održana regionalna skupština SDS-a

kao i protestni skupovi Srba u Vukovaru, Belom Manastiru i drugim mestima.

16. februar

Donji Lapac. usvojena Deklaracija o položaju i pravima srpskog naroda u Hrvatskoj.

16. februar

Karlovac. Zabranjen miting SDS-a

20. februar

Zagreb. Sabor usvojio odluku po kojoj u Hrvatskoj ne važe savezni zakoni.

26. februar

Osijek. Srpsko nacionalno vijeće donelo Deklaraciju o suverenoj autonomiji srpskog naroda u Slavoniji, Baranji i Zapadnom Sremu.

28. februar

Knin. Srpsko nacionalno vijeće i Izvršno vijeće SAO Krajine doneli odluku o razdruživanju od Republike Hrvatske, s naglaskom da SAO Krajina ostaje u Jugoslaviji.

12-14. mart

Beograd. Predsedništvo SFRJ nije usvojilo predlog Štaba vrhovne komande o podizanju borbene gotovosti JNA.

19. mart

SAO Krajina. Sve opštine SAO Krajine donele odluku o izdvajanju iz Republike Hrvatske.

31. mart

Borovo Selo. SNV donelo odluku o prisjedinjenju AO Slavonija, Baranja i Zapadni Srem Republici Srbiji.

1. april

Knin. Izvršni savet Nacionalnog vijeća SAO Krajine doneo odluku o prisajedinjenju SAO Krajine Republici Srbiji i o tome da na teritoriji SAO Krajine važe zakoni Republike Srbije i Ustav SFRJ

2. april

Beograd. Skupština Republike Srbije ne prihvata odluku o prisajedinjenju SAO Krajine i AO Slavonije, Baranje i Zapadni Srem Srbiji; usvaja Deklaraciju o mirnom razrešenju jugoslovenske krize.

6. april

Pakrac. Specijalci MUP-a Hrvatske napali Pakrac.

26. april

Banja Luka. Konstituisana Skupština Zajednice opština Bosanska Krajina.

28. april

Tripinja. Formiran Izvršni savet Srpskog nacionalnog veća Slavonije,

Baranje i Zapadnog Srema.

30. april

Knin. Donesena odluka o raspisivanju referenduma za prisajedinjavanje SAO Krajine Republici Srbiji i da Krajina ostane u Jugoslaviji sa Srbijom i Crnom Gorom i drugima koji žele da sačuvaju Jugoslaviju.

2. maj

Borovo Selo. Napad specijalni jedinica MUP-a Hrvatske na Borovo Selo. Srbi odbili napad, odbranili selo razbivši agresorske snage.

9. maj

Beograd. Predsedništvo SFRJ donelo odluku o postavljanju JNA i savezne policije između teritorije sa većinskim srpskim stanovništvom i "ostalnih delova Hrvatske".

12. maj

SAO Krajina. Sproveden referendum za prisajedinjenje Srbiji i za zajedničku državu sa Srbijom i Crnom Gorom.

13. maj

Brisel. Na sastanku ministara inostranih poslova Evropske zajednice usvojena deklaracija o Jugoslaviji. Panevropska unija obavestila predsednika Skupštine Slovenije da je unija predložila Evropskoj zajednici da prizna nezavisnost Slovenije i Hrvatske.

15. maj

Banja Luka. na Skupštini Zajednice opština Bosanska Krajina izabran mandator vlade i usvojen Statut Zajednice.

16. maj

Knin. Na Skupštini SAO Krajine donesena odluka o prisajedinjavanju Republici Srbiji.

19. maj

Hrvatska. Održan referendum o otcepljenju Hrvatske od Jugoslavije. za samostalnu i suverenu Hrvatsku glasalo 94,17% izašlih na glasanje.

29. maj

Knin. Skupština SAO Krajine izabrala vladu, na čelu sa dr Milanom Babićem, i donela Ustavni zakon SAO Krajine i niz drugih zakona.

10. jun

Ilok. SNV Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema donela odluku o sprovođenju referenduma za izjašnjavanje srpskog naroda o njegovom daljem položaju u budućoj jugoslovenskoj zajednici.

17. jun

Zagreb. Hrvatska stranka prava usvojila Lipanjsku povelju, u kojoj se traži obnova NDH na "cjelokupnom povijesnom i etničkom prostoru sa istočnim granicama Subotica-Zemun-Drina-Sandžak-Boka Kotorska".

21. jun

Beograd. Državni sekretar SAD Džejms Bejker na kraju posete Jugoslaviji izjavio da SAD podržavaju celovitu i demokratsku Jugoslaviju i da neće priznati jednostrane akte otcepljenja.

23. jun

Slavonija, Baranja i Zapadni Srem. Referendum za život u zajedničkoj državi sa Srbijom i Crnom Gorom.

24. jun Banja Luka. Potpisali dogovor o privrednoj, političkoj i kulturnoj saradnji SAO Krajine i Zajednice opština Bosanska Krajina.

25. jun

Borovo Selo . Održana Velika narodna skupština Srba iz Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema, na kojoj je konstituisana Autonomna Oblast Slavonija, Baranja i Zapadni Srem.

25. jun

Zagreb. Proglašena nezavisnost Hrvatske.

27. jun

Zagreb. Vrhovništvo Hrvatske zatražilo od JNA da se povuče u kasarne i da ne sprečava organe sigurnosti u uspostavljanju pravnog poretka. U suprotnom, Armiji će se suprostaviti Zbor nacionalne garde (ZNG).

27. jun

Bosansko Grahovo. Usvojena Deklaracija o ujedinjenju SAO Krajine i Bosanske Krajine.

28. jun

Hag. Na samitu Evropske zajednice doneta odluka da se u Jugoslaviju pošalje mirovna ministarska trojka Žak Pos, Đani de Mikelis, Hans Van den Bruk i da se zamrzne svaka ekonomska pomoć Jugoslaviji.

1. jul

Beograd. U prisustvu tročlane delegacije Evropske zajednice Predsedništvo SFRJ proglasilo Stjepana Mesića za predsednika, a Branka Kostića za potpredsednika Predsedništva SFRJ. Članovi Predsedništva SFRJ iz Srbije i Crne Gore tražili pisanu garanciju od EZ da će Sabor Hrvatske i Skupština Slovenije poštovati tromesečni moratorijum na sprovođenje zakona o otcepljenju.

1. jul

Borovo Selo. SNV izjavilo da srpski narod ne priznaje legitimitet Predsedništva SFRJ i SIV-a.

2. jul

Zagreb. Sabor Hrvatske izdao saopštenje u kojem se kaže da JNA nije narodna.

5. jul

Prag. KEBS formirao posebnu komisiju za Jugoslaviju.

7. jul

Brioni. Usvojena Deklaracija o mirnom rešenju jugoslovenske krize u prisustvu tročlane delegacije EZ.

14. jul

Borovo Selo. Formiran štab Teritorijalne odbrane (TO) u Autonomnoj Oblasti Slavonija, Baranja i Zapadni Srem kao i sekretarijat za unutrašnje poslove.

23. jul

Borovo Selo. SNV se konstituisalo kao Vlada Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema. Imenovani su potpredsednici i šest ministara. Formiran regrutni centar TO i donet dekret o nastavnim planovima i programima osnovnih i srednjih škola.

1. avgust

Zagreb. Franjo tuđman pozvao hrvate da budu spremni na opšti rat. Dalj. Posle četrnaestočasovne bitke oslobođen Dalj.

4. avgust

Borovo Selo. SNV saopštilo da je Srbima konačno postalo jasno da zajedničkog života s Hrvatima nema, te da se pod hrvatskom jurisdikcijom ne može biti.

12. avgust

Beograd. Na sastanku predstavnika Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine (bez Alije Izetbegovića) usvojena Inicijativa za mirno i demokratsko rešenje jugoslovenske krize, tzv. Beogradska inicijativa.

20. avgust

Izašao prvi broj glasila SNV Srpska zemlja.

23. avgust

Borovo Selo. Objavljen proglas o opštoj mobilizaciji

31. avgust

Borovo Selo. Vlada AO Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema zajedno sa vladom SAO Krajine izjavila u pismu Savetu i Parlamentu EZ i ministrima inostranih poslova EZ da neće prihvatiti bilo kakve pregovore bez prisustva autentičnih predstavnika srpskog naroda.

1. septembar

Beograd. Potpisana Deklaracija ministarskog saveta EZ, usvojena u Hagu 27. avgusta kao sporazum o prekidu vatre i proširivanju posmatračke misije EZ i na Hrvatsku.

3. septembar

Hag. Usvojena Deklaracija EZ o jugoslaviji i najavljeno otpočinjanje

konferencije o Jugoslaviji i pokretanje arbitražne procedure. Pristanak na posredništvo i "usluge dobre volje" EZ.

5. septembar

Knin. Vlada SAO Krajine uputila pismo mirovnoj konferenciji o Jugoslaviji u Hagu. Usvojena platforma o mogućim rešenjima ustavnog položaja SAO Krajine u budućoj zajednici jugoslovenskih naroda.

6. septembar

Dalj. Vlada AO Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema uputila pismo lordu Karingtonu, u kojem ga obaveštava da ne prihvata arbitražu u kojoj učestvuju zemlje okupatori u toku Drugog svetskog rata i zahteva da Hrvatska plati ratnu štetu iz Drugog svetskog i sadašnjeg rata.

7. septembar

Hag. početak Konferencije o Jugoslaviji.

17. septembar

Banja Luka. Zajednica opština Bosanske Krajine usvojila Odluku o proglašenju Autonomne Regije kao neodvojivog dela savezne države Federativne Jugoslavije i sastavnog dela federativne jedinice BiH.

18. septembar

Knin. Vlada SAO Krajine uputila zahtev predsedavajućem konferencije o Jugoslaviji u Hagu lordu Karingtonu za punopravno učešće SAO Krajine na konferenciji.

25. septembar

Beli Manastir. Održana velika narodna skupština. Donet ustavni zakon, kojim se definiše Srpska Oblast Slavonija, Baranja i Zapadni Srem. Usvojena statutarna odluka o prekidu kontinuiteta sa hrvatskom državom i usvojen zakon o ministarstvima.

4. oktobar

Hag. Doneto saopštenje o Haškom dogovoru. Dogovoreno je da se na konferenciji (tj. na potkomitetu za prava manjina) pozovu predstavnici srpskih krajina.

7. oktobar

Knin. Vlada SAO Krajine uputila pismo predsedavajućem i koordinatorskom konferenciji o Jugoslaviji u Hagu.

8. oktobar

Zagreb. Sabor doneo odluku o raskidu državnopravne veze s Jugoslavijom i proglasio samostalnost Hrvatske. Predsednik Vlade SO Slavonija, Baranja i Zapadni Srem odbio da putuje u Hag, pošto je ministarstvo inostranih poslova u Hagu pozvalo predstavnike srpskog naroda kao "srpske manjine".

16. oktobar

Zagreb. Vlada Hrvatske dala rok JNA da se do 10. novembra povuče sa

teritorije ove republike.

18. oktobar

Hag. Predložena Deklaracija o Jugoslaviji, prema kojoj se dosadašnje republike smatraju suverenim imeđunarodno priznatim državama, s mogućnošću slobodne asocijacije i mehanizma za zaštitu ljudskih prava i prava nacionalnih i etničkih grupa. Predviđen specijalni status za oblasti u kojima pripadnici neke etničke grupe čine većinu. Slobodan Milošević odbio rešenja iz Deklaracije.

23. oktobar

Hag. Predložena druga verzija Deklaracije o Jugoslaviji, u kojoj su izostavljene odredbe o važenju specijalnog statusa posebno za Srbe u Hrvatskoj (načelo o specijalno statusu postavljeno je univerzalno), precizirane odredbe o međunarodnoj kontroli ovog statusa i postavljeni zahtevi za vraćanje statusa autonomnim pokrajinama od pre 1974. god.

30. oktobar

Hag. lord Karington ponudio treću verziju dokumenta o rešavanju jugoslovenske krize. U njoj je izostavljen stav o vraćanju statusa autonomnih pokrajina na rešenja od pre 1974. god. U odeljku o posebnom statusu za oblasti sa nacionalnim manjinama dodat predlog o njihovoj trajnoj demilitarizaciji.

3. novembar

Zapadna Slavonija. Hrvatske paravojne formacije proterale Srbe i razorile i spalile 18 srpskih sela.

5. novembar

Hag. Plenarna sednica konferencije o Jugoslaviji razmatrala četvrtu verziju dokumenta o rešenju državne krize. U osnovne principe uneta mogućnost stvaranja zajedničke države od onih republika koje žele da ostanu u njoj. Predstavnici Srbije i Crne Gore odbacili dokument zbog izostavljanja principa samoopredeljenja naroda.

7-8. novembar

Rim. Na zasedanju NATO-a osnovan savet za saradnju sa zemljama istočne Evrope. Ministri dvanaestorice doneli odluku o sankcijama prema Jugoslaviji.

9. novembar

Beograd. Predsedništvo SFRJ uputilo Savetu bezbednosti UN pismo u kojem traži hitno upućivanje mirovnih snaga UN u Jugoslaviju.

18. novembar

Knin. Vlada SAO Krajine zauzela stavove o načinu angažovanja snaga UN (postavljanje snaga UN na liniju sukoba, TO se ne razoružava ukoliko se ne razoružava ZNG, JNA se dezangažuje, ali ostaje na teritoriji SAO Krajine).

20. novembar

Vukovar. Posle teških borbi JNA. Srpske snage ušle u Vukovar.

22. novembar

Beograd. Sajrus Vens specijalni izaslanik generalnog sekretara UN vodi razgovore o mogućnosti upućivanja mirovnih snaga UN u Jugoslaviju.

23. novembar

Ženeva. Dogovor Milošević-Tuđman –Kadijević o prihvatanju unutrašnjih granica, koje se mogu menjati samo uz saglasnost svih strana i mirnim putem, i o bezuslovnom prekidu vatre.

27. novembar

Njujork. Rezolucija Saveta bezbednosti UN 721 o potrebi slanja mirovnih snaga Un u Jugoslaviju (Vensov plan).

30. novembar

Krizni komitet KEBS-a zasedao bez učešća jugoslovenske delegacije i usvojio rezoluciju podrške UN u vezi s Jugoslavijom.

1. decembar

Venecija. Na sastanku Heksagonale konstatovano da "dosadašnje Jugoslavije više nema".

2. decembar

Brisel. Savet ministara EZ odlučio da ekonomske sankcije primeni samo prema Srbiji i Crnoj Gori.

5. decembar

Zagreb. Hrvatski Sabor opozvao Stjepana Mesića iz Predsedništva SFRJ, s retroaktivnim važenjem od 8. oktobra. Tom prilikom S. Mesić rekao: "Hvala što ste mi iskazali povjerenje da se borim za interese Hrvatske u onom segmentu koji mi je bio dodijeljen. Mislim da sam obavio zadatak-Jugoslavije više nema".

8. decembar

Knin. Skupština SAO Krajine prihvatila stavove Vlade SAO Krajine oko načina angažovanja mirovnih snaga UN.

2.9 i 12. decembar

Beograd. Pritisci na predstavnike RSK da pristanu na hrvatsku verziju plana (snage UN raspoređuju se po celoj teritoriji Krajine, TO se razoružava i raspušta, JNA i dobrovljci se povlače sa teritorije Krajine) na sastancima u Predsedništvu SFRJ.

19. decembar

Knin. Ustavotvorna skupština usvojila Ustav i proglasila Republiku Srpsku Krajinu, u čiji sastav ulaze SAO Krajina i SO Slavonija, Baranja i Zapadni Srem (5. januar 1992, priključuje se i SAO Zapadna Slavonija); za predsednika RSK izabran dr Milan Babić.

Očić Časlav

Hronika je izvucena iz knjige "Republika Srpska Krajina"

IZDAVACI

*SKD "Sava Mrkalj", Topusko
SKD "Zora", Knin*

*Knin-Beograd 1996.
Izvrсни izdavač:
"Radnicka štampa" Beograd*

Objavljeno na www.krajinaforce.com